

ZBIGNIEW ANTONI MACIĄG
W SŁUŻBIE
NAUKI I NAUCZANIA

ZBIGNIEW ANTONI MACIĄG
W SŁUŻBIE
NAUKI I NAUCZANIA

REDAKCJA
MARIAN GRZYBOWSKI, PIOTR TULEJA

KRAKÓW 2014

*...rozumiejmy, że szkolny stan jest najcudniejszy
i rzeczom ludzkim najpożyteczniejszy,
który nam tak wiele mistrzów dobrych nauk spłodził.*

Andrzej Frycz Modrzewski

SŁOWO OD JEGO MAGNIFICENCJI REKTORA KRAKOWSKIEJ AKADEMII IM. ANDRZEJA FRYCZA MODRZEWSKIEGO

Prof. nadzw. dr hab. Zbigniew Maciąg należy do grona wybitnych znawców prawa konstytucyjnego, a także niemieckich instytucji ustrojowych oraz myśli polityczno-prawnej tego kraju. Uczeń wybitnych uczonych: Profesorów Marka Sobolewskiego i Witolda Zakrzewskiego, którzy zaszczytali w nim pasję badawczą, dokładność i precyzję formułowanych wniosków oraz rzetelność naukową. Po ukończeniu studiów prawnych na Uniwersytecie Jagiellońskim podjął pracę w Katedrze Prawa Państwowego (obecnie Konstytucyjnego) gdzie doktoryzował się w 1977 r. na podstawie rozprawy na temat systemu partyjnego Republiki Federalnej Niemiec. Podczas licznych wyjazdów stypendialnych do uniwersytetów m.in. Kolonii, Getyni i Bonn, prowadził intensywne badania nad koncepcjami demokratycznego i socjalnego państwa prawa w Niemczech, sięgając także do historycznych korzeni tych instytucji. Owocem tego była rozprawa habilitacyjna obroniona na Wydziale Prawa i Administracji UJ w 1998 r. Zawarte w niej wyniki badań nadal służą z pożytkiem tym wszystkim, którzy zajmują się problematyką niemoznawczą, ale także prawnymi aspektami kształtowania się instytucji niemieckiego *Rechtsstaat*, koncepcji zrodzonej w XIX wieku i rozwijanej do dziś.

Nie sposób nie wspomnieć w tym miejscu o innej, niemniej ważnej działalności Jubilata. W toku pracy w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego zainteresowała go problematyka szkolnictwa niepublicznego, którego rozwój przypadł na połowę lat dziewięćdziesiątych i które stanowiło odpowiedź na rosnący dynamicznie popyt na uzyskanie wyższego wykształcenia.

Profesor Maciąg dostrzegał wyraźnie konieczność podniesienia poziomu scholaryzacji w Polsce, dania możliwości studiowania także tej młodzieży, która nie miała szans na naukę w publicznych uczelniach dysponujących zdecydowanie zbyt małą liczbą miejsc. Aktywność na tym polu realizował włączając się w prace Komisji ds. Prawa o Szkolnictwie Wyższym, ale co ważniejsze współtworząc jedną z najlepszych uczelni niepublicznych w Polsce – Krakowską Szkołę Wyższą im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego (obecnie Krakowską Akademię), której był prorektorem, a następnie rektorem. Pełnił w tym czasie także funkcję Przewodniczącego Kolegium Rektorów Uczelni Niepublicznych Małopolski.

Za osiągnięcia na polu nauki i dydaktyki, ale także aktywną działalność organizacyjną Profesor Zbigniew Maciąg odznaczony był m.in. Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

***Wielce Szanowny Panie Profesorze,
Dostojny Jubilacie, Drogi Zbysku,***

w dniu Twego Święta pragnę w imieniu całej społeczności akademickiej Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego oraz swoim własnym złożyć Ci najserdeczniejsze życzenia zdrowia i dalszych sukcesów zawodowych.

Cieszymy się mogąc wraz z Tobą świętować Jubileusz 70-lecia oraz 45-lecia pracy naukowej. Życzymy Ci zapału i energii w dalszych działaniach na rzecz naszej młodej *Alma Mater*. Pragniemy podziękować Ci za czas poświęcony Krakowskiej Akademii, której od samego początku oddałeś się całym sercem, i życzyć Ci wielu dalszych zdrowych i pogodnych lat wypełnionych twórczą pracą, a także wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Ad plurimos annos!

*Prof. dr hab. Jerzy Malec
Rektor Krakowskiej Akademii
im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego*

LISTY
GRATULACYJNE

**Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Warszawa, 12 listopada 2013 r.

**Pan
Prof. dr hab. Zbigniew Maciąg**

Szanowny Panie Profesorze,

księga jubileuszowa jest pięknym podsumowaniem dotychczasowej pracy naukowej, wyrazem szacunku, życzliwości i przyjaźni. Pełna uznania dla Pańskiej szerokiej aktywności oraz wielu dokonań z satysfakcją dołączę się do licznych gratulacji i serdecznych życzeń w niej zapisanych.

Pragnę wyrazić wdzięczność za wieloletnią, rzetelną i oddaną działalność akademicką Pana Profesora. Przede wszystkim jednak dziękuję za zaangażowanie w proces budowania demokratycznego państwa, cenne wsparcie dla osób zajmujących się tworzeniem i stosowaniem prawa oraz przyczynianie się do rozwoju uprawianej dyscypliny naukowej.

Winszując tak wyjątkowego Jubileuszu, wraz z serdecznymi pozdrowieniami na ręce Pana Profesora składam życzenia wielu lat dalszej aktywności, a także wszelkiej zawodowej i osobistej pomyślności.

Niech wręczana Dostojnemu Jubilatowi Pamiątkowa Księga stanie się symbolem nadziei i oczekiwań na kolejne osiągnięcia.

Ewa Kopacz

SZEF
KANCELARII PREZYDENTA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Jacek Michałowski

Warszawa, 10 grudnia 2013 roku

Adres gratulacyjny
do Księgi Jubileuszowej z okazji
70-tych urodzin oraz 45-lecia pracy
Pana Profesora Zbigniewa Maciaga

Wielce Szanowny Panie Profesorze,

z okazji podwójnego jubileuszu – 70. urodzin i 45-lecia działalności naukowej – składam Panu Profesorowi serdeczne gratulacje. Dołączam do nich wyrazy szacunku dla Pańskiej pracy prawnika i konstytucjonalisty, cenionego wykładowcy, autora ważnych publikacji i ekspertyz, specjalisty cieszącego się atencją środowiska naukowego. Nie tylko polskiego; Pana współpraca z zagranicą, zwłaszcza z krajami niemieckojęzycznymi, ma konkretny wymiar stypendiów, wyróżnień, publikacji. Tym samym Pańskie zasługi w upowszechnianiu wiedzy o kształtowaniu się państwa prawa i ładu konstytucyjnego w Polsce trudne są do przecenienia.

Jako uczony, któremu nieobca jest problematyka stosowania prawa, a także zagadnienia politologiczne, wie Pan doskonale, że przestrzeganie norm konstytucji i zasad państwa demokratycznego to kwestie nie tylko akademickie. W pracy naukowej poświęcił się Pan tym zagadnieniom, przypominając i uwrażliwiając, iż są one fundamentalne dla kraju i dla każdego obywatela. Tak się składa, że Pana jubileusz zbiega się w czasie z 25-leciem wolnej i demokratycznej Polski. Droga praworządności i demokracji, jaką obrał nasz kraj 4 czerwca 1989 roku, byłaby z pewnością o wiele trudniejsza, gdyby nie fakt, że Polska mogła czerpać z wiedzy wybitnych znawców prawa, konstytucjonalistów obeznanych z europejskimi i światowymi wzorcami. To ludziom takim jak Pan, polskiemu środowisku prawniczemu, zawdzięczamy sprawne wprowadzenie w Polsce demokratycznych procedur, a następnie profesjonalne dostosowanie kraju do europejskich standardów prawnych. Chciałbym, by rola wszystkich osób i środowisk, które przyczyniły się do mądrego zagospodarowania polskiej wolności, została uwzględniona i doceniona, by rocznicowe wydarzenia miały charakter wielkiej, wspólnej, obywatelskiej uroczystości. Dlatego ćwierćwiecze wolnej Polski to również święto rodzimych znawców prawa, którzy – jak Pan Profesor – sprawiają, że nasz kraj nie ustępuje na tym polu swoim europejskim partnerom.

Jubileusz obchodzi jednak przede wszystkim nauczyciel akademicki. Andrzej Frycz Modrzewski, patron Krakowskiej Szkoły Wyższej, której jest Pan współzałożycielem, przyznawał stanowi nauczycielskiemu pierwszorzędną rangę w państwie. Uważał bowiem, że prawa zakorzenione są w obyczajach i kulturze, której istotną częścią jest dobra edukacja obywateli. Pisał: *szkoły naprzód otwierają źródła i przyczyny wszystkich cnót, na których (...) jako na fundamentach postanowione są te prawa, któremi Rzeczpospolita bývá rządzona*. Słowa te nie tylko obrazują związek współczesności z tradycją myśli politycznej, ale również to, co dziś w Polsce aktualne i konieczne i służy pomyślnej przyszłości Polaków.

Życzę Panu Profesorowi, by podziw i uznanie Pańskich wychowanków przynosiły Panu radość każdego dnia. Życzę, by towarzyszyła Panu pomyślność i nie opuszczały siły twórcze.

Tęgie ułtóny
J. Michałowski

Stanisław Kardynał Dziwisz
Arcebiskup Metropolita Krakowski

Kraków, 21 sierpnia 2014 r.

Szanowny Panie Profesorze,

Z okazji jubileuszu 45- lecia pracy naukowej i dydaktycznej oraz 70- tej rocznicy urodzin przypadających w bieżącym roku składam serdeczne życzenia i błogosławieństwo na dalsze lata.

Zasługi Pana Profesora zarówno na polu prawa konstytucyjnego jak i działalności społeczno - dydaktycznej budzą duże uznanie.

Życzę, by zarówno praca naukowa jak i wszelka podejmowana przez Pana Profesora działalność kształtowały prawość sumienia młodzieży polskiej.

Stanisław kard. Dziwisz

Stanisław kard. Dziwisz
Metropolita Krakowski

Szanowny Pan
Prof. Nadzw. Dr hab. Zbigniew Maciąg
Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
ul. H. Grudzińskiego 1
30 - 705 Kraków

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Marek BIERNACKI
AM-I-063-48/13/2

Warszawa, dnia 29 października 2013r.

Pan

prof. nadzw. dr hab. Zbigniew MACIĄG

Szanowny Panie Profesorze

Proszę przyjąć serdecznie gratulacje z okazji Jubileuszu 45-lecia pracy naukowo-dydaktycznej. Lata tak wyteżonej pracy na rzecz polskiej nauki i dla dobra Polski powinny być inspiracją oraz wzorem do naśladowania dla rzeszy studentów prawa oraz młodych prawników.

Pański ogromny wkład w dziedzinę prawa konstytucyjnego nie powinien zostać niedoceniony. Należą się także najwyższe wyrazy uznania za lata pracy dla dobra Kraju odzwierciedlonych w wielu ekspertyzach i opiniach przygotowywanych przez Pana Profesora m.in. dla Urzędu Rady Ministrów, Sejmu, Senatu, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Spraw Zagranicznych czy Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Na ogromną pochwałę zasługują także ciągłe dążenia Pana Profesora do zapewnienia młodym ambitnym ludziom dostępu do wiedzy, do ukierunkowania studentów na poszerzanie horyzontów celem jak najlepszego rozwoju i uzyskania jak najsolidniejszych podstaw do wykonywania zawodu, bowiem tylko dobrze wykształceni i wykwalifikowani obywatele stanowią siłę swego Państwa.

Łączę szczerze życzenia wielu dalszych sukcesów i satysfakcji z wykonywanych przez Pana zadań. Proszę także przyjąć najserdeczniejsze życzenia z okazji 70-tych urodzin. Niech dopisuje Panu Profesorowi zdrowie, aby nadal w sposób tak aktywny i ambitny mógł się Pan Profesor spełniać zarówno w sferze życia zawodowego, jak i osobistego.

Jeszcze raz bardzo gratuluje i pozostaje z wyrazami najwyższego szacunku,

Z poważaniem
Marek Biernacki.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATOR GENERALNY

Warszawa, dnia 18.11.

2013 r.

Pan

prof. dr hab. Zbigniew Maciąg

Szanowny Panie Profesorze

Jestem zaszczycony, że mogę osobiście przyczynić do stworzenia Księgi Jubileuszowej Pana Profesora. Jestem w tym również wyrazicielem woli współpracujących ze mną prokuratorów.

Niniejszym adresem gratulacyjnym chcę dołączyć do grona osób i instytucji, które pragną dać wyraz swej wdzięczności za 45 lat niezłomnej i owocnej pracy naukowej i dydaktycznej Pana Profesora.

Dorobek naukowy Pana Profesora powoduje, że nie sposób w zwięzłej formie listu gratulacyjnego wymienić wszystkie osiągnięcia, które wywarły wpływ na rozwój polskiego prawa konstytucyjnego oraz przyczyniły się budowy społeczeństwa obywatelskiego.

Trzydziestopięcioletni okres pracy w Katedrze Prawa Państwowego, a następnie Konstytucyjnego Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, udział w utworzeniu i kierowanie Krakowską Szkołą Wyższą im. A. F. Modrzewskiego w Krakowie zaowocował przecież ogromną ilością doniosłych publikacji i opracowań naukowych, które kształtowały prawo konstytucyjne naszego kraju. Praca Pana Profesora to także kolejne pokolenia młodych prawników, uformowanych w zakresie wiedzy prawniczej oraz właściwych postaw etycznych i społecznych.

Jestem przy tym głęboko przekonany, że podwójny jubileusz 70 lat życia i 45 lat pracy naukowej nie jest zwieńczeniem tego dorobku, a jedynie podsumowaniem istotnego etapu drogi zawodowej i życiowej.

Życzę Panu Profesorowi zdrowia i wytrwałości w kontynuowaniu swej misji naukowej i społecznej, a także radości i powodzenia w życiu osobistym.

Z szanem i uprzejmością

A. Seremet

Andrzej Seremet

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO - I - 013-83/13

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

Warszawa, dnia 29. VIII. 2013 ✓

Pan Prof. dr hab. Jerzy Malec
Rektor
Krakowskiej Akademii
im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

ul. G. Herlinga-Grudzińskiego
3 - 705 Kraków

Szanowny Panie Rektore,

Z prawdziwą satysfakcją odebrałam zaproszenie do współuczestniczenia w przygotowaniu Księgi Jubileuszowej dedykowanej profesorowi Zbigniewowi Maciagowi. Aktywność naukowa Pana Profesora w zakresie prawa konstytucyjnego cieszy się powszechnym uznaniem w kręgach osób związanych z naukami prawnymi i wśród aktywnych uczestników życia publicznego. Podobnie pozytywnie oceniane są Jego dokonania w zakresie organizacji życia naukowego, w tym przede wszystkim Jego zaangażowanie w utworzeniu Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Za skierowane do mnie zaproszenie serdecznie organizatorom Jubileuszu dziękuję.

Z przykrością muszę powiadomić Pana Rektora, iż z zaproszenia tego skorzystać nie mogę. Moje liczne obowiązki zawodowe, krajowe i zagraniczne, związane z pełnieniem funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich, a także dydaktyczno - naukowe na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego, jak i wcześniejsze zobowiązania autorskie uniemożliwiają mi aktywne włączenie się w uczczenie Jubileuszu Profesora Zbigniewa Maciaga.

Za Pana Rektora pośrednictwem pozwalam sobie przekazać Jubilatowi serdeczne życzenia zdrowia, pomyślności osobistej i satysfakcji zawodowej.

Łożysz wyprawy szanowny
Irena Lipowicz

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA
JACEK MAJCHROWSKI

Pan
prof. nadzw. dr hab. Zbigniew Maciąg

Wielce honorany Panie Profesorze!

Proszę przyjąć moje gratulacje z okazji podwójnego jubileuszu: 70-lecia urodzin i 45-lecia pracy naukowo-dydaktycznej.

Jubileusze i rocznice to dobry czas na podsumowania. To dobry moment, by spojrzeć wstecz i z satysfakcją przyrzeć się własnym dokonaniom i sukcesom, których Panu Profesorowi niewątpliwie nie brakuje. Uznanie budzą liczne osiągnięcia akademickie, prace naukowe oraz szeroko rozumiany wkład w rozwój nauki polskiej. Powszechnie znane są również dokonania Pana Profesora na polu prawa konstytucyjnego i politologii.

Wraz z gratulacjami proszę przyjąć życzenia powodzenia w realizacji kolejnych planów i przedsięwzięć. Życzę ponadto wytrwałości w dążeniu do celu oraz wielu sił do dalszej aktywnej pracy naukowej.

Zawsze myślenie

Kraków, wrzesień 2014 r.

*Szanowny Panie Profesorze,
a mnie Drogi Zbyszkule!*

Z okazji Twego Jubileuszu, a także naszej długoletniej znajomości i współpracy, pragnę Ci przesłać wyrazy uznania dla dorobku naukowego, jaki przez lata zgromadziłeś interesując się prawem konstytucyjnym w ogóle, jak i przede wszystkim niemieckim. Twoje osiągnięcia w tej dziedzinie są powszechnie znane i nie do przecenienia.

Chciałabym też szczególnie mocno podkreślić Twoje ogromne zaangażowanie organizatorskie w rozwój polskiej nauki, to ważne nie tylko dla Krakowa, ale także dla całego Kraju.

Drogi Zbyszkule! Jakże jest miło wspomnieć też o Twej serdeczności i życzliwości dla przyjaciół, kolegów i studentów. I za to specjalnie Ci dziękuję.

*Prof. dr hab. Anna Łabno
Wiceprzewodnicząca Polskiego Towarzystwa
Prawa Konstytucyjnego*

*Wielce Szanowny Panie Profesorze,
Drogi Zbyszeku,*

*Wszystkiego Najlepszego z okazji Twego Jubileuszu,
a nade wszystko dalszej aktywności zawodowej w dobrym
zdrowiu.*

*To też okazja, żeby Ci serdecznie podziękować za lata na-
szej współpracy i jak zawsze życzliwość i rzetelność z Twojej
strony.*

*Dziękuję Ci również za Twoją działalność w sferze orga-
nizacji szkolnictwa wyższego i nauki, inspirowaną troską
o dobro wspólne. Uniwersytet w Białymstoku zawdzięcza
swoje powstanie również Tobie i Twojej trosce o równy do-
stęp do edukacji wyższej.*

Z Wyrazami Szacunku i Przyjaźni

*Prof. dr hab. Adam Jamróz
Sędziego Trybunału Konstytucyjnego
w stanie spoczynku*

Mirosław Granat

Warszawa, 19 lipca 2014 r.

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego

Pan Profesor

Zbigniew Maciąg

Krakowska Akademia im. Andrzeja F. Modrzewskiego

Kraków

Drugi Zbysku,
Drugi Przyjacielu,

Pragnę wyrazić najserdeczniejsze gratulacje Panu Profesorowi z okazji Jubileuszu. Od wielu lat mam przyjemność nie tylko znać Pana Profesora, ale zaszczycony jestem przyjaźnią z Tobą.

Pamiętam doskonale Ciebie jako pracownika Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jesteś autorem cennych prac dotyczących ustroju Niemiec, w tym dotyczących systemu partyjnego tego państwa. Miałeś opinię świetnego dydaktyka i organizatora życia naukowego. Następnie podziwiałem Twoje dokonania jako twórcy i rektora Akademii im. Frycza Modrzewskiego w Krakowie. Jestem pod wielkim wrażeniem Twojej zdolności wytyczania sobie celów i konsekwentnej ich realizacji.

Życzę Ci dalszej aktywnej i owocnej pracy. Przede wszystkim zaś zdrowia i pomyślności w życiu osobistym.

Ad multos annos!

M. Granat
Mirosław Granat

RECTOR
UNIVERSITATIS IAGELLONICAE
CRACOVIENSIS

Kraków, 8 listopada 2013 roku

Szanowny Pan
Prof. dr hab. Zbigniew Maciąg
Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Wielce Szanowny Panie Profesorze,

w imieniu własnym, Senatu oraz całej społeczności Uniwersytetu Jagiellońskiego z wielką radością i głęboką dumą składam Panu Profesorowi najserdeczniejsze gratulacje z okazji jubileuszu 70-tych urodzin oraz pięknej 45-tej rocznicy pracy naukowej.

Zaszczyt to wielki dla Uniwersytetu, bo właśnie w naszej Alma Matre kształcił się Pan Profesor w zawodzie prawnika-naukowca i zdobywał doświadczenie jako pedagog i badacz. Wykonując swoją pracę dla dobra Uniwersytetu Jagiellońskiego przez bez mała 35 lat, wykształcił Pan Profesor pokolenia prawników, którzy dziś zawdzięczają Panu nie tylko pogłębioną wiedzę merytoryczną, ale przede wszystkim zaraźliwą pasję chłonięcia wiedzy. Przez te wszystkie lata jest Pan dla nas Przyjacielem i Autorytetem – i za to serdecznie dziękujemy.

Mówimy o Panu: prawnik, konstytucjonalista, niemcoznawca, politolog. Swój wybitny talent w obranej dziedzinie (prawa konstytucyjnego) oddał Pan Profesor Uniwersytetowi Jagiellońskiemu na ponad trzy dziesięciolecia lat. A początki pracy naukowej to Zakład Nauk Społecznych Akademii Medycznej w Krakowie, następnie Katedra Prawa Państwowego (później Konstytucyjnego) Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego...

Szerokie spektrum naukowej działalności Pana Profesora obejmuje swym zasięgiem wiele płaszczyzn, w tym w szczególności – poza dziedziną podstawową – osiągnięcia badawcze nad problematyką niemcoznawczą, ekspertyzy dla Urzędu Rady Ministrów, Sejmu, Senatu, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Ministerstwa Edukacji

Narodowej. Jako gorący zwolennik współpracy międzynarodowej, z powodzeniem realizuje ją Pan z partnerami z Niemiec, Austrii, Anglii i innych krajów europejskich.

Jest Pan Profesor jednym z ojców Akademii Krakowskiej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Towarzyszy jej Pan od początku, będąc współzałożycielem tej Uczelni, która do dziś z dumą określa Pana mianem „nasz Rektor”. Wierny własnej zasadzie, że „najważniejsza jest naprawa Rzeczypospolitej”, podjęciem tego trudu udowodnił Pan, że obszar miejski uważany za mało atrakcyjny i niszowy, dzięki zaangażowaniu i wierze w celowość przedsięwzięcia można zmienić w tętniące życiem centrum nauki.

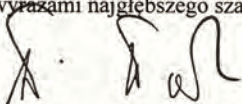
Wielokrotnie nagradzany i wyróżniany na szczeblu uczelnianym oraz ministerialnym za działalność naukową i badawczą, w tym autorstwo ponad 60 publikacji i opracowań naukowych, oraz za pracę dydaktyczną i organizacyjną, wzbił się Pan Profesor wyżyny swojej profesji. Odzwierciedlają to również liczne tytuły i odznaczenia, jak np. Złoty Krzyż Zasługi czy Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Jest Pan Profesor, człowiekiem o szerokich zainteresowaniach, wrażliwym na muzykę (i w tym kierunku wykształconym) i piękno sportowej rywalizacji, realizującym się w wielu pozanaukowych dziedzinach.

Szanowny Panie Profesorze, w tak uroczystej chwili społeczność Uniwersytetu Jagiellońskiego życzy Panu wszelkiej pomyślności oraz tego, aby – zgodnie z własnym kodeksem etycznym – napotykał Pan na swej drodze osoby światłe, dobre i mądre, mądrością, która według Antyfanesa uzależniona jest od trzech rzeczy: osobowości, wiedzy i samokontroli.

Zapewniamy niezmienną życzliwość i wsparcie, gratulujemy dotychczasowych osiągnięć i życzymy kontynuacji tej drogi, którą odkrył Pan Profesor jako swoje prawdziwe powołanie. Niech trwa ona nadal pośród ludzkiej życzliwości i miłości najbliższych, w dobrym zdrowiu.
Ad multos annos.

Z wyrazami najgłębszego szacunku,

Prof. dr hab. med. Wojciech Nowak

Kraków, dnia 15 listopada 2013 roku

Szanowny Pan

Prof. dr hab. Zbigniew Maciag

Szanowny Panie Profesorze,

W imieniu Senatu, władz rektorskich i całej społeczności Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie proszę Pana Profesora o przyjęcie serdecznych gratulacji oraz gorących życzeń z okazji podwójnego Jubileuszu 70-lecia urodzin oraz 45-lecia pracy naukowej.

Pragniemy z tej niezwykłej okazji wyrazić głęboki szacunek dla wszystkich dokonań Pana Profesora. Gratulujemy sukcesów naukowych i dydaktycznych, dzięki którym dziś może Pan Profesor świętować tę piękną rocznicę. Wysoce cenimy Pańską codzienną pracę i wkład w rozwój szkolnictwa wyższego oraz zaangażowanie w działalność na rzecz rozwoju nauk prawnych.

Wraz z gratulacjami proszę przyjąć serdeczne życzenia zdrowia i sił do dalszej pracy naukowej i dydaktycznej. Życzymy wszelkiej pomyślności i osobistego szczęścia, kolejnych lat owocnej działalności, wypełnionej miłością najbliższych oraz szacunkiem współpracowników i tych, którzy pod kierunkiem Pana Profesora budowali swoje naukowe i życiowe kariery.

*Pozostał z wyrazami szacunku
Andrzej Chochół*

REKTOR
UNIwersYTETU Rolniczego
im. Hugona Kołłątaja w Krakowie

prof. dr hab. inż. **Włodzimierz Sady**

Sz. P.

Prof. dr hab. Zbigniew Maciąg

W imieniu Senatu Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie oraz własnym składam na ręce Pana Profesora serdeczne gratulacje z okazji Jubileuszu 70-lecia urodzin, 45-lecia pracy naukowej oraz wieloletniej działalności organizacyjnej na rzecz Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego.

Wyrażam uznanie i szacunek dla dotychczasowych osiągnięć w zakresie prawa konstytucyjnego oraz dla dokonań takich jak współzałożenie Krakowskiej Akademii im. Frycza Modrzewskiego i pełnienie funkcji rektora tejże uczelni.

Zyczę Panu Profesorowi dobrego zdrowia, zadowolenia z efektów swej pracy i pomyślności w życiu osobistym.

Kraków, listopad 2013 roku

Szanowny Pan
Profesor Zbigniew MACIĄG

Szanowny Panie Profesorze,

Za wielką przyjemność i miłą powinność poczytuję sobie możliwość złożenia Panu Profesorowi – w imieniu społeczności Politechniki Krakowskiej, i własnym, serdecznych gratulacji i wyrazów uznania z okazji pięknego Jubileuszu 70-lecia urodzin oraz 45-lecia pracy naukowej.

Przez lata swojej działalności dołączył Pan Profesor do grona najwybitniejszych przedstawicieli nauki, jako znakomity prawnik konstytucjonalista, politolog i niemcoznawca. Godna najwyższego uznania jest umiejętność łączenia działalności Pana Profesora w PAN, członkostwa w licznych towarzystwach naukowych z aktywnością dydaktyczną i publikacyjną.

Życzę Panu Profesorowi dużo zdrowia, siły i wytrwałości dla dalszej aktywności zawodowej. Życzę sukcesów i kolejnych wyróżnień.

Życzę też, żeby zawsze towarzyszył Panu uśmiech tych wszystkich, dla których jest Pan wzorem godnym naśladowania.

Z paszkiem

SOUTH-WEST UNIVERSITY "NEOFIT RILSKI"

Dear Professor Zbigniew Maciag!

I would like to congratulate you on your 45-th anniversary of academic career and your 70-th birthday, kindly welcoming your efforts to improve the academic life!

You can feel extremely proud of your many outstanding accomplishments as a constitutional law expert as well as co-founder and former Rector of Andrzej Frycz Modrzewski Krakow University.

There is no doubt that you are one of the leading constitutional law experts in Poland and you contributed to a very large extent to the development of science in this field.

To find a career to which you are adapted by nature and then to work hard at it, is about as near to a formula for success and happiness as the world provides. I am sure that this is the formula you have been following 45 years in your life. Please accept my best wishes for continued success. I wish you many more years in doing your good work.

Best regards,

**Prof. Ivan Mirchev, DSc.
Rector of the South-West University,
Blagoevgrad**

UNIVERSITY OF NIŠ
Univerzitetski trg 2
18000 NIŠ

Niš, 22nd November 2013

CONGRATULATORY LETTER TO

Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University

Dear Professor Jerzy Malec,

It is with great pleasure that the University of Nis, Serbia congratulates Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University on the jubilee of Professor Zbigniew Maciag.

Celebrating 70th birthday is a good reason for a family party proud of their member, but when it is coupled with a 45th anniversary of academic career, then it becomes a celebration of the whole Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University.

The academic cooperation between our two universities is still fledgling but we hope that in due time our colleagues will celebrate the centennial jubilee following in the footsteps of what we have recently begun. Having officially started our cooperation in 2011, the University of Nis and Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University have, in fact, formalised various forms of joint work and individual collaboration between our academics.

Professor Zbigniew Maciag has made an outstanding contribution to Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University. It is our belief that the School of English Law he set up at AFMKU in 2011, right at the time when our collaboration began, will find a matching partner in the School of Law of the University of Nis. The academic career of 45 years is built into the foundations of this School, which is ample warrant that this institution is standing on very solid basis.

As vice-rector for international relations, I would like in my personal name to congratulate Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University on Professor Zbigniew Maciag's jubilee. At the same time, I would like to wish Professor Zbigniew Maciag a very happy birthday and many more to come.

Yours Sincerely,

.....
Dr. Vesna Lopičić
Vice-rector for International Relations
University of Nis
Univerzitetski trg 2
18000 Nis
Serbia
tel. +381 63 86 654 85
vesna.lopicic@ni.ac.rs

Шановний проф. Zbigniew Maciąg!

Для мене велика честь від імені професорсько-викладацького колективу Київського університету імені Бориса Грінченка та себе особисто привітати Вас, одного із засновників Краківської Академії ім. Анджея Фрича Моджевського, з якою наш університет має дружні партнерські стосунки, колишнього ректора цього навчального закладу, відомого професора, зі знаменними ювілейними датами на Вашому життєвому шляху — 70-річчям від дня народження та 45-річчям наукової діяльності.

Ваш інтелектуальний потенціал, організаторські та особистісні якості, наукові здобутки, наполеглива праця на шляху до вдосконалення і розбудови системи освіти Республіки Польщі є взірцем високої професійності, відповідальності, компетентності та моральної досконалості.

На думку спали слова відомого правозахисника Мартіна Лютера Кінга: «Кожна людина має відчутти, що вона мусить знайти свою життєву місію». Вже 45 років Ви надихаєте своєю творчою енергією та новаторськими ідеями людей, які Вас оточують, творите історію сучасної освіти і докладаєте всіх зусиль до формування правового суспільства, будучи «батьком» судової нейропсихології.

Віншуючи Вас з ювілеєм і шануючи Вашу наснагу і відданість, з якою Ви працюєте не покладаючи рук, зичимо Вам подальших наукових звершень та нових здобутків у царині державного права, міцного здоров'я на довгі роки, добра, миру, любові та успіхів у всіх починаннях.

Зі щирою повагою

Віктор Огнев'юк,

ректор Київського університету імені Бориса Грінченка,

доктор філософських наук, професор,

академік Національної академії педагогічних наук України

DER REKTOR

Prof. Dr. jur. Armin Willingmann

Friedrichstraße 57-59

D-38855 Wernigerode

Telefon 03943-659-100

Fax 03943-659-109

E-mail rektor@hs-harz.de

Hochschule Harz, Friedrichstraße 57-59, D-38855 Wernigerode

Professor Dr. hab. Zbigniew Maciag
Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza
Modrzewskiego
ul. Gustawa Herlinga-Grudzińskiego 1
30-705 Kraków

Wernigerode, im Dezember 2013

Sehr geehrter Prof. Dr. hab. Zbigniew Maciag, lieber Herr Kollege!

Anlässlich Ihres 70. Geburtstages und Ihres 45. Dienstjubiläums
sendet die Hochschule Harz herzliche Grüße aus Wernigerode.

Vor mehr als zehn Jahren sind unsere Institutionen, die Krakowska
Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego und die Hochschule
Harz, eine Partnerschaft eingegangen, die im Geiste eines zusammen-
wachsenden Europas den Austausch im Bereich Studium, Lehre und
Forschung anstrebt. Rückblickend können wir auf eine äußerst rege
und erfolgreiche Zusammenarbeit schauen. Wir haben in der
Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego einen
wertvollen und verlässlichen Partner gefunden und freuen uns auf viele
weitere Jahre unserer fruchtbaren Kooperation.

Wir danken Ihnen sehr für Ihr Engagement und wünschen Ihnen
persönlich alles Gute!

Mit freundlichen Grüßen

Prof. Dr. Armin Willingmann
Rektor der Hochschule Harz
Präsident der Landesrektorenkonferenz Sachsen-Anhalt

**Rektorat
Verwaltung**
Friedrichstraße 57-59
38855 Wernigerode
Telefon 03943-659-0
Fax 03943-659-109

**Fachbereich
Wirtschaftswissenschaften**
Friedrichstraße 57-59
38855 Wernigerode
Telefon 03943-659-200
Fax 03943-659-299

**Fachbereich
Automatisierung und Informatik**
Friedrichstraße 57-59
38855 Wernigerode
Telefon 03943-659-300
Fax 03943-659-399

**Fachbereich
Verwaltungswissenschaften**
Domplatz 16
38820 Halberstadt
Telefon 03943-659-400
Fax 03943-659-499

Dear Professor Maciag!

Every good wish for double anniversary: 70th birthday and 45th scientific year!

Your active lifestyle and productive scientific activities vitally contribute to education, science and society development!

Owing to you many young people receive high standard education and become professionals who passionately devote their lives to the chosen path.

Your high education activities improve strengthening the position of Krakow higher education establishments both in Rzeczpospolita Polska and abroad.

We congratulate you on this occasion and wish inspiration, health and thankful students.

May hearts of respectful colleagues, students and graduates warm you! We wish your every scientific and creative plan never end and come true!

Many happy returns of the day!

Best wishes

Rector

K. Astakhova

Kharkiv, Ukraine
2013

Novi Sad Business School
Vladimira Perica – Valtera 4
21000 Novi Sad
Republic of Serbia

Dear Professor Maciag,

With immense pleasure and on behalf of all the employees and myself, I am sending you sincere congratulations on the occasion of the 70th birthday and the 45th anniversary of a successful academic career.

Having in mind your outstanding, unselfish and longtime scientific contribution to the development of constitutional law and rich professional experience, as well as an extensive knowledge and versatility, we would like to express our sincere admiration to all your previous success.

Being professor is a noble and highly responsible vocation. A transmission of knowledge, ornamented by a mark of distinctiveness of dedicated scientific work, is an invaluable contribution of a professor, not only in the period of a professional career, but also with a strong impact on the future. The key to success in the future is knowledge and only knowledge can contribute to the development of a society, and professors, along with students, by their work and effort create, both their own and the future of the whole society in an attempt to make it more successful.

We congratulate you on your dedicated and hard work, by which you conveyed knowledge and core values to the generations of students, thus contributing to their educational development, improvement and ambitious progress, with the aim of their subsequent successful participation in social life.

In addition, we congratulate you on a successful scientific work. Your scientific papers represent an outstanding contribution to the jurisprudence, and for young solicitors they will serve as an example of successful work in the field of constitutional law.

We wish to congratulate you once again on your jubilee with sincere wishes for your happiness and personal well-being, and that you still continue with your support to your students and society in general.

Yours sincerely,

prof. Dragica Tomić, PhD

ВЕЛЬМИ ПЛАНОВНИЙ КОЛЕГО,
ПЛАНЕ ЗБІГНЕВ!

Ректорат Макіївського економіко-гуманітарного інституту (МЕГІ) та його професорсько-викладацький склад щиро вітає Вас із подвійним ювілеєм!

Бажаємо Вам довгих років життя, міцного здоров'я й творчої наснаги!

Нехай Ваш внесок у польську та світову науку, невтомна праця з розбудови Краківської Академії ім. Анджея Фрича Моджевського буде належним чином поцінована наступниками!

Нехай примножуються Ваші життєві гаразди, душа повниться вірою й добром!

Ze szczerym podziwem!

*Ректор МЕГІ,
професор Віталій Веретенников
(Макіївка, Донецька область, Україна)*

VORBEMERKUNG

Zbigniew Maciag gehört zweifellos zu den renommiertesten und bekanntesten Rechtswissenschaftlern in Polen.

Für die juristische Praxis ist er stets ein gefragter Ansprechpartner.

Wer wie ich, den Jubilar zunächst an der Krakauer Jagiellonen Universität und später „seiner“ Krakauer Akademie kennengelernt hat, profitierte von seinem reichen Wissen und unglaublichem Gedächtnis. Seine Begeisterung, an der Pflege und am Ausbau der deutsch-polnischen Beziehungen mitwirken zu dürfen, war und ist ansteckend.

Glücklicherweise will sich der Jubilar nicht völlig aus der Forschung und Lehre zurückziehen. So dürfen wir uns weiter freuen auf seine vielfältigen Anregungen und wertvollen Beiträge zur gegenwärtig so überaus bewegenden Entwicklung des Verfassungsrechts in Europa.

Die folgende Strophe aus dem traditionell bei den Studenten beliebten „Gaudeamus igitur“¹ passt genau auf den Jubilar, dessen bürgerhaftliches Engagement in Polen und Deutschland, aber auch dessen leidenschaftliches Eintreten für die Freiheit der Wissenschaft damit besonders gewürdigt werden soll:

„Vivat et res publica, et qui illam regit, vivat nostra civitas, maecenatum caritas, quae nos hic protegit“ Bürgerschaft, die Fürsorge der Mäzene, die uns hier beschützt.“ (Latein)	“Es lebe auch der Staat und wer ihn regiert, es lebe unsere (Universitäts-) „Gaudeamus igitur“ (Deutsch)
--	--

Ganz persönlich wünsche ich Zbigniew Maciag, dass ihm sein vorbildliches Engagement, seine unermüdliche Tatkraft und sein begnadeter Ideenreichtum noch möglichst lange erhalten bleibt:

„Ad multos annos“

prof. dr Harald G. Kundoch

1 Ch. W. Kindleben, *Studentensprache und Studentenlied in Halle vor hundert Jahren*, Reprint der Ausgabe von 1894, Halle 1990.

Kraków, dnia 26 sierpnia 2014r.

Szanowny Pan

prof. nadzw. dr hab. Zbigniew Maciąg

Z okazji Pana 70-tych urodzin

składam Panu

w imieniu

Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych

w Krakowie

najserdeczniejsze życzenia dobrego zdrowia, wszelkiej pomyślności i radości.

*Jednocześnie wyrażając uznanie dla Pańskiego dorobku naukowego
i dydaktycznego, w tym również w zakresie kształcenia aplikantów radcowskich,
życzę dalszych inspiracji twórczych.*

Danuta Koszyk-Ciałowicz

Dziekan Rady

OIRP w Krakowie

Wieliczka, 26 maja 2014 roku

Magazyn PRESTIŻ who is who
ul. B. Chrobrego 22/6
32-020 Wieliczka

Szanowny Pan
prof. nadzw. dr hab. Zbigniew Maciąg

Szanowny Panie Profesorze

Z okazji podwójnego Jubileuszu, 70-lecia urodzin i 45 lat pracy naukowo-dydaktycznej, składam w imieniu Redakcji Magazynu PRESTIŻ who is who serdeczne gratulacje oraz życzenia dalszych sukcesów na akademickiej niwie.

Życząc wszelkiej pomyślności, Redakcja czasopisma deklaruje swe stałe zaangażowanie we wspieraniu Pańskich działań na rzecz rozwoju, znaczenia i umacniania pozycji niepublicznych szkół wyższych we wspólnym akademickim domu, jaki tworzą wszystkie uczelnie wyższe w Polsce.

Z poważaniem
Redaktor Naczelna
Liana Balicka
Liana Balicka

TABULA
GRATULATORIA

LISTY GRATULACYJNE PRZESŁALI:

prof. dr Kateryna Astakhova, Uniwersytet Humanistyczny
w Charkowie „Narodowa Akademia Ukraińska”
Liana Balicka, Redaktor Naczelna „Magazynu Prestiż. Who is Who”
Marek Biernacki, Minister Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej
prof. dr hab. Andrzej Chochół, Rektor Uniwersytetu Ekonomicznego
w Krakowie

Kardynał Stanisław Dziwisz, Arcybiskup Metropolita Krakowski
prof. dr hab. inż. Kazimierz Furtak, Rektor Politechniki Krakowskiej
prof. dr hab. Mirosław Granat, Sędzia Trybunału Konstytucyjnego
prof. dr hab. Adam Jamróz, sędzia Trybunału Konstytucyjnego
w stanie spoczynku

Ewa Kopacz, Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
mec. Danuta Koszyk-Ciałowicz, Dziekan Rady Okręgowej Izby
Radców Prawnych w Krakowie
prof. dr Harald G. Kundoch

prof. dr hab. Irena Lipowicz, Rzecznik Praw Obywatelskich
Rzeczypospolitej Polskiej
dr Vesna Lopičić, Vive-rector for International Relations,
University of Nis

prof. dr hab. Anna Łabno, wiceprzewodnicząca Polskiego Towarzystwa
Prawa Konstytucyjnego

prof. dr hab. Jacek Majchrowski, Prezydent miasta Krakowa
Minister Jacek Michałowski, Szef Kancelarii Prezydenta
Rzeczypospolitej Polskiej

prof. dr Ivan Mirchev, Rektor South-West University, Blagoevgrad
prof. dr hab. med. Wojciech Nowak, Rektor Uniwersytetu
Jagiellońskiego

prof. dr Wiktor Ogniewiuk, Rektor Kijowskiego Uniwersytetu
im. Borysa Grinczenki

prof. dr hab. inż. Włodzimierz Sady, Rektor Uniwersytetu Rolniczego
w Krakowie

Andrzej Seremet, Prokurator Generalny Rzeczypospolitej Polskiej

prof. dr Dragica Tomić, Business School, Nowy Sad
prof. dr. Witalij Weretnikow, Rektor Instytutu Ekonomiczno-
-Humanistycznego w Makiejewce
prof. dr Armin Willingmann, Rektor Hochschule Harz

GRATULACJE ZŁOŻYLI:

Andrzej Banach (Kraków)
Ewa Bojenko-Izdebska (Kraków)
Bożena Budzowska (Kraków)
Artur Budzowski (Kraków)
Klemens Budzowski (Kraków)
Ewa Bujwid-Kurek (Kraków)
Agnieszka Damasiewicz (Kraków)
Andrzej Dziadzio (Kraków)
Stanisław Hryń (Kraków)
Krzysztof Janik (Kraków/Warszawa)
Elżbieta Kaczmarska (Kraków)
Małgorzata Kaczmarska (Kraków)
Maria Kapiszewska (Kraków)
Wiesław Kisiel (Kraków)
Anna Kożuh (Kraków)
Grzegorz Kuca (Kraków)
Dorota Malec (Kraków)
Grzegorz Mazur (Kraków)
Sławomir Mazur (Kraków)
Teresa Olearczyk (Kraków)
Maria Pąchalska (Kraków)
Katarzyna Sobolewska-Myślik (Kraków)
Tomasz Trafas (Kraków)
Regina Weiss (Bremen)
Janusz J. Węc (Kraków)
Andrzej Zięba (Kraków)

ARTYKUŁY DO KSIĘGI ZŁOŻYLI:

Elżbieta Adamczyk
Udo Arnold
Magdalena Bainczyk
Ryszard Balicki

Iga Bałos
Katarzyna Banasik
Bogusław Banaszak
Kazimierz Bandarzewski
Marek Bankowicz
Krzysztof W. Baran
Jan Barcz
Ian Barnes
Pamela M. Barnes
Bogusława Bednarczyk
Andrzej Bednarz
Wolfgang Bergsdorf
Marian Bębenek
Marek Bielski
Mieczysław Bieniek
Agnieszka Bień-Kacała
Jakub Biernat
Tadeusz Biernat
Andrzej Bisztyga
Stanisław Bożyk
Katarzyna Brataniec
Witold Brodziński
Andrzej Buczek
Jo Carby-Hall
Cristina Cherino
Andrzej Chodyński
Ryszard Chruściak
Krystian Complak
Agnieszka Cyrul-Kubiak
Irena Czaja-Hliniak
Piotr Czarny
Małgorzata Czermińska
Erhard Cziomer
Marcin Dąbrowski
Aldona Domańska
David J. Drewry
Jovana Đuričić
Krzysztof Eckhardt
Jacek Falski
Janusz Fałowski
Piotr Feczko

Józef Filipek
Monika Florczak-Wątor
Agnieszka Gajda
Leszek Garlicki
Monika Giżyńska
Danijela Glušac
Sabina Grabowska
Radosław Grabowski
Rolf Grawert
Marta Grzybowska
Marian Grzybowski
Marcin Gubała
Ladislav Hofreiter
Marian Huczek
Anna Ibek
Andrzej Jaeschke
Adam Jamróz
Lech Jamroz
Jerzy Jaskiernia,
Marian Kallas
Janusz Karp
Stanisław Kaźmierczyk
Stanisław Kilian
Paweł Klimek
Marek Klink
Hanna Knysiak-Molczyk
Michał Kobylarz
Konrad Kohutek
Cezary Kosikowski
Apoloniusz Kostecki
Grzegorz Kościelniak
Wiesław Kozub-Ciembroniewicz
Barbara Krauz-Mozer
Bojan Krstić
Maria Kruk
Grzegorz Kryseń
Józef Krzywda
Hieronim Kubiak
Bartłomiej Kucia
Jerzy Kuciński

Andrzej Kulig
Harald G. Kundoch
Jolanta Kurkiewicz
Marcin Lason
Ryszard Lelito
Paweł Leszczyński
Małgorzata Leśniak
Izabela Lewandowska-Malec
Marek Lubelski
Artur Ławniczak
Elżbieta Majchrowska
Jerzy Malec
Małgorzata Malczyk
Iwona Małajny
Ryszard M. Małajny
Jacek Mazur
Marcin Mazuryk
Oleksandr Mereżko
Tadeusz Michalczyk
Piotr Mikuli
Tomasz Milej
Witold Misiuda-Rewera
Beata Molo
Bogumił Naleziński
Jerzy Nowakowski
Barbara Ostrowska
Borys Pardus
Jerzy Pardus
Zbigniew Paszek
Anna Paterek
Renata Pawlik
Marcin Pieniążek
Ryszard Piotrowski
Ewa Plebanek
Eugeniusz M. Pluciński
Stefan Poździoch
Bogusław Przywora
Anna Rębowska
Diane Ryland
Anna Rytel-Warzocha

Paweł Sarnecki
Herbert Schambeck
Dian Schefold
Jerzy Serwacki
Krzysztof Skotnicki
Halina Smutek
Dominika Sozańska
Stanisław Stadniczeńko
Christian Starck
Klaus Stern
Bogumił Stęplewski
Barbara Stoczewska
Adam Strzelec
Andrzej Sylwestrzak
Ryszard Szewczyk
Bogdan Szlachta
Jan Szmyd
Andrzej Szmyt
Stanisław Szumpich
Jacek Szwaja
Piotr Ślęzak
Andrzej Marian Świątkowski
Allan F. Tatham
Jan Tkaczyński
Wacław Uruszczak
Danuta Waniek
Tadeusz Wawak
Manfred Weiss
Tomasz Węclawowicz
Jan Widacki
Tomasz Wiecech
Marcin Michał Wiszowaty
Stanisław Witkowski
Zbigniew Witkowski
Tadeusz Włudyka
Waldemar J. Wołpiuk
Jacek Zaleśny
Mariusz Załucki
Halina Zięba-Załucka
Monika Żabicka-Kłopotek

PRACA I STARANNOŚĆ. 45 LAT PROFESORA ZBIGNIEWA A. MACIĄGA W SŁUŻBIE NAUKI I NAUCZANIA

W lipcu 1962 r. na korytarzach Collegium Olszewskiego, w głównym wówczas budynku Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, pojawił się jako jeden z licznych kandydatów na studia prawnicze.

Absolwent renomowanego I Liceum im. Tadeusza Kościuszki w świętokrzyskich Starachowicach, aktywny harcerz, abiturient miejscowej szkoły muzycznej (pianino i akordeon). Bez trudu, doskonale przygotowany, zdał egzamin pisemny z historii oraz ustny z historii i geografii. Wkrótce do Starachowic trafiło zawiadomienie: przyjęty na Wydział Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego.

ROK 1962. MATURA

STUDENT WYDZIAŁU PRAWA
UNIwersytetu Jagiellońskiego

ROK 1978.
NORYMBERGA,
OD LEWEJ:
ZBIGNIEW MACIĄG,
WŁODZIMIERZ
CZEKAJ
(PRZEWODNICZĄCY
DELEGACJI)
EWA BOJENKO

Jeszcze trzykrotnie podobne pisma wędrowały na adres Państwa Maciągów. Najpierw w sprawie młodszej siostry Jubilata, Ewy, dziś znanej w Krakowie radczyni prawnej. Potem dwukrotnie na adres Zofii i Zbigniewa Maciągów: w sprawie córki Joasi (dziś adiunkta w UJ z prawa autorskiego i radcy prawnego) oraz syna Marka (również doktora w prawie gospodarczym i radcy prawnego w jednej z warszawskich najbardziej renomowanych kancelarii). Cała zatem dynastia prawników...

Potem studia i ponad pięć lat przy Alei 3 Maja w kipiącym studenckim życiu Domu Studenckim „Żaczek”. Od początku studiów aktywność w ruch młodzieżowym, przede wszystkim w Zrzeszeniu Studentów Polskich. Kolejne absorbujące funkcje: stanowisko wiceprzewodniczącego Rady Wydziałowej w tej organizacji, przewodniczącego komisji ekonomicznej Rady Uczelnianej. Znaczące osiągnięcia sportowe, zwłaszcza w dżudo, i wielokrotne reprezentowanie z sukcesem barw Akademickiego Związku Sportowego Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W czasie wakacji, na przemian: praca i podróże.

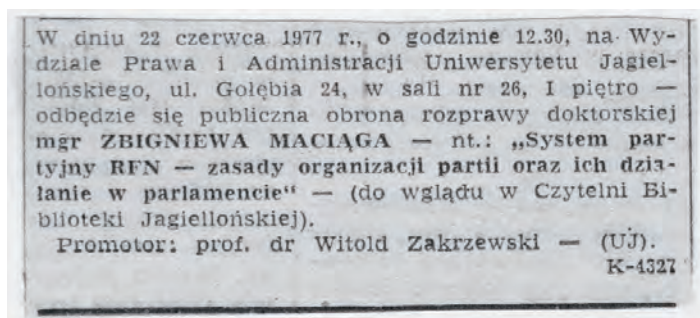
Od początku studiów silne zainteresowania problematyką prawnoustrojową i prawnogospodarczą. Uczestnictwo w obozach naukowych. Równoległe seminaria: z prawa państwowego (dziś: konstytucyjnego) u Profesora Marka Sobolewskiego (potem dzielone z Profesorem Witoldem Zakrzewskim) oraz z prawa obrotu gospodarczego prowadzonego przez przychylnego studenckiej braci lwowianina, Profesora Bronisława Walaszka. Magisterium w 1968 r.

Stały kontakt z Profesorem Markiem Sobolewskim. Rosnące zainteresowanie instytucjami ustrojowymi Republiki Federalnej Niemiec przy postępującej normalizacji stosunków niemiecko-polskich w wyniku „nowej polityki wschodniej” rządu Willy Brandta. W oczekiwaniu na etat na Uniwersytecie krótki epizod pracy w Studium Nauk Społecznych krakowskiej Akademii Medycznej. Powrót na Wydział Prawa *Almae Matris*, „pod skrzydła” Profesorów Marka Sobolewskiego i Witolda Zakrzewskiego. Asystentura, potem stanowisko starszego asystenta w Katedrze Prawa Państwowego (od 1989 r. – Konstytucyjnego). Otwierają się – z wolna – możliwości kontaktów z wiodącymi uniwersytetami Republiki Federalnej Niemiec: w Getyndze, Tybindze i Heidelbergu. Potem także w Kolonii, Bonn, Bochum i bawarskim Monachium. Wyjazdy w charakterze opiekuna grup młodzieży w ramach zainicjowanej wymiany młodzieżowej. Polsko-niemieckie i polsko-austriackie studenckie seminaria kół naukowych.

Pierwsze nagrody i wyróżnienia: Honorowa Odznaka XX-lecia ZSP UJ (1970), nagroda ministerialna za wkład w organizację praktyk studenckich (1972), wyróżnienia za pracę dydaktyczną Towarzystwa

ROK 1980. BONN. DR ZBIGNIEW MACIĄG PODCZAS SPOTKANIA KARLA CARSTENSA, PREZYDENTA REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC, Z MIĘDZYNARODOWYM GRONEM NAUKOWCÓW

Asystentów UJ i Rady Wydziałowej SZSP (1974). Publikacje na łamach „Studenta”: na temat relacji polsko-niemieckich, w tym: omówienie wydawnictw o polityce rządu W. Brandta wobec Polski, wrażen z wymiany grup młodzieży polskiej i niemieckiej. Ale także o wyborach i przedstawicielach w lokalnych organach władzy.

Intensywna praca nad doktoratem zwieńczona publiczną obroną rozprawy w czerwcu 1977 r. wkrótce potem publikacja poszerzonej pracy doktorskiej nt. systemu partyjnego Republiki Federalnej Niemiec

UROCZYSTOŚĆ NADANIA ZBIGNIEWOWI MACIĄGOWI STOPNIA NAUKOWEGO DOKTORA NAUK PRAWNYCH, AULA COLLEGIUM NOVUM UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

w prestiżowym Państwowym Wydawnictwie Naukowym. Nagroda Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego za wyróżniającą się pracę badawczą. Absorbujące czasowo zajęcia w filii UJ w Katowicach, w ośrodkach zamiejscowych i punktach konsultacyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego, przede wszystkim w Kielcach, ale także Nowym Sączu i Tarnowie.

Szlifowanie praktycznej znajomości języka niemieckiego na Uniwersytecie Erlangen-Norymberdze oraz w Carl Duisberg Sprachinstitut w Kolonii (1979, 1980). W „międzyczasie” nagroda Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych. Pobyt stypendialny na Uniwersytecie w Salzburgu (1986) i nagroda Instytutu Zachodniego za współautorstwo pracy *Ustrój Republiki Federalnej Niemiec*. Postanowienie Prezydenta RP o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Uwieńczone powodzeniem starania o dwuletnie prestiżowe stypendium Fundacji Alexandra von Humboldta i Roberta Boscha (1980–1982). Pobyt w renomowanych ośrodkach badań konstytucyjnych uniwersytetów w Kolonii, Getyndze i Bonn.

Dalsze pobyty stypendialne: DAAD (1990), Hanns-Seidel-Stiftung (1993). Zbieranie materiałów do rozprawy habilitacyjnej na temat niemieckich koncepcji demokratycznego i socjalnego państwa prawa. Liczne publikacje niemieckojęzyczne w uznanych czasopismach prawniczych takich jak „Der Staat”, „Jahrbuch für Ostrecht”, „Demokratie und Recht”.

ROK 1991. ŚWIATOWE SYMPOZJUM
NAUKOWE ZORGANIZOWANE
PRZEZ FUNDACJĘ
IM. A. VON HUMBOLDTA
W SONTHOFEN/ALLGÄU

Po powrocie do Krakowa wybór w skład Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego na kadencję 1996–1999. Wkrótce potem dodatkowe zatrudnienie (1997–1999) w Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Intensywna praca nad nową ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym (i podziękowanie Ministra Edukacji Narodowej za „udział w rozwiązywaniu problemów szkolnictwa wyższego”).

Publikacja obszernej rozprawy habilitacyjnej o zasadach demokratycznego, socjalnego, państwa prawa i kolokwium habilitacyjne na Wydziale Prawa i Administracji. Doborowi recenzenci: Prof. dr hab. Henryk Olszewski, Prof. dr hab. Leszek Garlicki. Uchwała Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych z 31 maja 1999 r. o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w zakresie prawa konstytucyjnego. Wpis na listę radców prawnych Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie.

Pierwszy instytucjonalny kontakt ze szkolnictwem niepublicznym – funkcja Pełnomocnika ds. organizacji Wydziału Zamiejscowego Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości im. Bogdana Jańskiego. Koniec kadencji członka Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego (podziękowanie Ministra i Przewodniczącego Rady, Nagroda indywidualna Ministra Edukacji Narodowej za monografię *Kształtowanie zasad państwa demokratycznego, prawnego i socjalnego w Niemczech (do 1949 r.)*).

W Krakowie – przyjęcie funkcji dziekana Wydziału Zamiejscowego Uczelni Bogdana Jańskiego (styczeń 2000 r.) potem zaś – godność kawalera Bractwa Wawelskiego Dzwonu Spiżowego (decyzją Kapituły tej godności oraz Redakcji Magazynu „Prestiż”). Postanowienie Prezydenta RP o nadaniu Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski. Członkostwo Komisji Nauk Prawnych Oddziału PAN w Krakowie.

* * *

Od 2000 r. w zespole założycieli Krakowskiej Szkoły Wyższej (dziś: Krakowskiej Akademii) im. Andrzej Frycza Modrzewskiego – wielowydziałowej niepublicznej uczelni wyższej, z misją poszerzania możliwości uzyskania wyższego wykształcenia przez młodzieżowy „boom” pierwszej dekady XXI stulecia. Intensywne prace nad statutem i strukturą uczelni oraz jej bazą materialną.

ROK 2000.
TAKIE BYŁY POCZĄTKI

ROK 2003.
UROCZYSTOŚĆ WMUROWANIA KAMIENIA
WĘGIELNEGO POD BUDOWĘ KAMPUSU

ZAŁOŻYCIELE KRAKOWSKIEJ AKADEMII IM. ANDRZEJA FRYCZA MODRZEWSKIEGO
(OD LEWEJ): JACEK M. MAJCHROWSKI, ZBIGNIEW A. MACIĄG, KLEMENS BUDZOWSKI,
ANDRZEJ KAPISZEWSKI

ROK 2003.
PRZED INAUGURACJĄ ROKU
AKADEMICKIEGO 2003/2004

ROK 2004.
PODPISANIE UMOWY
O WSPÓŁPRACĘ
Z PROF. D. DREWRY
REKTOREM UNIwersYTETU
W HULL

ROK 2004.
UROCZYSTE OTWARCIE
KAMPUSU KRAKOWSKIEJ
SZKOŁY WYŻSZEJ IM. ANDRZEJA
FRYCZA MODRZEWSKIEGO
Z UDZIAŁEM PREZYDENTA RP
ALEKSANDRA KWAŚNIEWSKIEGO
I ZAŁOŻYCIELI UCZELNI

ROK 2005.
REKTOR PROF. NADZW.
DR HAB. ZBIGNIEW MACIĄG
Z DELEGACJĄ Z MIASTA CASINO
PRZED SIEDZIBĄ UCZELNI
PRZY UL. KANONICZEJ 9

ROK 2005.
BREMA, REKTOR ZBIGNIEW MACIĄG
PODCZAS WIZYTY OFICJALNEJ W UCZELNI
PARTNERSKIEJ

ROK 2004.
PASOWANIE NA STUDENTA

ROK 2006. W ROZMOWIE Z PROFESOREM DANIELEM ROTFELDEM

ROK 2004. WIZYTA W UNIWERSYTECIE W HULL.

OD PRAWYJ: P. NORTON – LORD NORTON OF LOUTH, PROF. D. DREWRY,
PROF. Z. MACIĄG, PROF. J. CARBY-HALL, MGR J. MARCINKOWSKI

W konsekwencji decyzja o przejściu na „pierwszy etat” w Krakowskiej Szkole Wyższej. Wkrótce funkcja Prorektora tej uczelni (2001 r.), a następnie (od 2002 r.) jej Rektora.

Kolejne decyzje organizacyjne i lokalowe. Budowa nowoczesnego kampusu uczelni przy ul. Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Nowe wydziały; rekordowy wręcz przyrost liczby słuchaczy: stacjonarnych i nie-stacjonarnych.

Uwieńczono powodzeniem starania o uzyskanie uprawnień do doktoryzowania na dwu kierunkach: politologii oraz prawie. Niemal co rok – nowe kierunki studiów. Kolejne publikacje i komentarze w mediach.

W płaszczyźnie międzynarodowej Rektor Zbigniew Maciąg podtrzymując dotychczasowe kontakty z profesorami wielu uniwersytetów zwłaszcza z Getyngi, Kolonii, Bochum, Bonn, Berlina, Erlangen-Norymbergii, Salzburga i Bazylei nawiązał liczne kontakty owocujące współpracą z uczelniami niemieckimi z Frankfurtu nad Menem, Bremy, Hamburga, Berlina, Wernigerode, Ludwigshafen nad Renem, z austriacką z St. Pölten, z brytyjskimi z Hull i Luton, z węgierskimi z Nyiregyhaza i Szekesfehervar, z włoską z Campobasso, ze szwedzką z Falun, z fińską z Kotki, ze słowackimi z Nitry i Róžomberoku, z francuskimi z Saint Etienne i Marsylii, także z uczelniami chorwackimi i bułgarskimi.

ROK 2005. OTWARCIE KOLEJNEGO BUDYNKU KAMPUSU KRAKOWSKIEJ SZKOŁY WYŻSZEJ IM. ANDRZEJA FRYCZA MODRZEWSKIEGO Z UDZIAŁEM METROPOLITY KRAKOWSKIEGO KS. KARD. STANISŁAWA DZIWISZA I ZAŁOŻYCIELI UCZELNI

Aktywność w Societas Humboldtiana Polonorum, wysoce prestiżowym stowarzyszeniu byłych stypendystów Fundacji im. Alexandra von Humboldta z Bonn, zwłaszcza przewodniczenie Sądowi Koleżeńskiemu. Za działalność na rzecz obronności i bezpieczeństwa narodowego liczne wyróżnienia w tym Złoty Medal Ligi Obrony Kraju (2011), Honorowa Odznaka Organizacyjna Federacji Stowarzyszeń Rezerwistów i Weteranów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Za zasługi dla rozwoju samorządu radcowskiego i wzmocnienia jego pozycji w społeczeństwie Medal Pamiątkowy 30-lecia Samorządu Radców Prawnych. W uznaniu osiągnięć we współpracy z Polskim Towarzystwem Neuropsychologicznym i przyczynienie się do rozwoju *neuro-nauk* w Polsce zaszczytna Copernicus PRIZE 2010. Ponadto w trosce o poprawę warunków życia społeczności akademickiej, podejmowanie wielu inicjatyw, w tym w spółdzielczości mieszkaniowej – jako członek w Radzie Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej Pracowników Nauki (w latach 1999–2002). Następne publikacje naukowe i profesjonalne komentarze w telewizji i innych środkach przekazu, głównie dotyczące kwestii ustrojowych.

W Krakowskiej Akademii kierownictwo Instytutu Prawa Publicznego i Katedry Prawa Konstytucyjnego oraz członkostwo Kolegium Rek-

ROK 2010. UROCZYSTA INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 2010/2011 POŁĄCZONA Z OBCHODAMI 10-LECIA UCZELNI, Z UDZIAŁEM PROFESORÓW HONOROWYCH KRAKOWSKIEJ SZKOŁY WYŻSZEJ IM. ANDRZEJA FRYCZA MODRZEWSKIEGO, W PIERWSZYM RZĘDZIE (OD PRAWY) SIEDZĄ: PROF. ZBIGNIEW A. MACIĄG, PROF. JO CARBY-HALL, PROF. HARALD G. KUNDOCH i PROF. ROLF GRAWERT

torskiego i Senatu Uczelni. Z ramienia założyciela odpowiedzialność za rozwój naukowy Uczelni, nowe kierunki i dobór oraz weryfikację kadry naukowej. I tradycyjnie – za kontakty zewnętrzne z nauką i praktyką. Kolejne konferencje międzynarodowe i redakcja wydawnictw pokonferencyjnych, seminarium doktoranckie.

Nowe kierunki, nowe wyzwania. Staranne przygotowanie wniosków... Praca, staranność, praca, 70-lecie. Czworo wnucząt (może pójść w ślady dziadka?)...

W międzyczasie Jubileusz... Czterotomowa monografia, licząca 157 pozycji, w tym – wiele zagranicznych. Kolejny rekord...

Marian Grzybowski

LAUDATIO

PROF. ZW. DR. HAB.
BOGUSŁAWA BANASZAKA

Czcigodny Panie Profesorze!
Szanowni Państwo!

Niechajże tedy tego pilnie patrzą, aby chłopięta i dziewczeczki pierwszych młodych lat swych nie wiodły w próżnowaniu; niechaj się starają, aby zawsze co robiły i iżby liczbę roboty ich od nich wybierali – to zalecenie Andrzeja Frycza Modrzewskiego (O poprawie Rzeczypospolitej, księga I), skierowane do rodziców i nauczycieli, wziął sobie do serca dzisiejszy Jubilat, który w trakcie siedemdziesięciu lat swojego pracowitego życia, aż przez ponad 45 lat łączył aktywność naukową z dydaktyką. Odnosił sukcesy wychowawcze nie tylko ucząc dzieci innych, ale dla własnych był wzorem i zarówno córka, jak i syn, postępując Jego śladami, wybrali karierę prawniczą.

Profesor Zbigniew Maciąg poważny stosunek do życia i obowiązkowość w pracy zawdzięcza rodzinie, w której się wychował i Ziemi Świętokrzyskiej, na której się urodził. Po maturze przeniósł się z niej do Krakowa. Na Uniwersytecie Jagiellońskim ukończył studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji UJ. W 1977 r. doktoryzował się, a w 1998 r. habilitował. Pracę zawodową jako nauczyciel akademicki rozpoczął nie na UJ, a w Zakładzie Nauk Społecznych Akademii Medycznej w Krakowie. Kontynuował ją od końca lat 60. ubiegłego stulecia na UJ w Katedrze Prawa Państwowego (później Konstytucyjnego) Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. W tym czasie, chcąc bliżej zapoznać się z praktyką, odbył z sukcesem aplikację sędziowską a w 1999 r. uzyskał wpis na listę radców prawnych.

Profesor Zbigniew Maciąg twórczo podchodził do prawa konstytucyjnego i dzięki temu wyrobił sobie już w początkach swojej aktywności badawczej wysoką pozycję nie tylko w polskiej, ale i w mię-

dzynarodowej nauce prawa. Wspólnie z niemieckimi partnerami organizował i prowadził w Wiedniu, Bochum i Krakowie polsko-niemieckie seminaria studentów. Otrzymywał prestiżowe stypendia naukowe m.in. od fundacji A. von Humboldta, R. Boscha, Hansa Seidla, DAAD oraz Austriackiego Stowarzyszenia Naukowo-Badawczego. Na zaproszenie zaś rządu RFN odbył w 1989 r. podróż studyjną po tym kraju, przeprowadzając liczne rozmowy z reprezentantami świata polityki i gospodarki. Prowadził w kraju badania naukowe nie tylko w rodzimym Uniwersytecie Jagiellońskim, ale także w Uniwersytecie Warszawskim i Instytucie Zachodnim w Poznaniu. Współkształtował nasze prawo, przygotowując liczne ekspertyzy i opinie, między innymi dla obu izb parlamentu, Urzędu Rady Ministrów, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Ministerstwa Edukacji Narodowej. Brał też udział w realizacji kilkunastu resortowych programów badawczych.

Aktywność naukowa Jubilata zaowocowała ponad 60 publikacjami i opracowaniami naukowymi oraz ponad 20 referatami i wystąpieniami wygłoszonymi na krajowych i międzynarodowych zjazdach, konferencjach i seminariach naukowych. Zarówno w publikacjach książkowych, jak i wydawanych w renomowanych czasopismach naukowych polskich i zagranicznych, nie unikał podejmowania tematów aktualnych i oryginalnych oraz zagadnień trudnych, a nawet kontrowersyjnych. W debatach naukowych potrafił precyzyjnie i przekonująco określić własne stanowisko oraz posiadał rzadką umiejętność wskazywania na słabości merytoryczne w argumentacji adwersarzy.

Dorobek naukowy powstawał równocześnie z dydaktycznym. Do tego ostatniego należą bez wątpienia tysiące studentów, którzy dzięki Jubilatowi zgłębili tajniki prawa konstytucyjnego. Jego najlepsi uczniowie uczestniczyli w prowadzonych przez Niego seminariach magisterskich i doktorskich. Kilkuset z nich pod Jego kierunkiem napisało prace dyplomowe, magisterskie, a 7 doktorantów otoczył opieką naukową.

Pracę naukową i dydaktyczną Profesor Zbigniew Maciąg łączył harmonijnie ze swoim niespokojnym duchem, poszukując środków na udoskonalenie otaczającej Go rzeczywistości. Już w młodości dał się przeto poznać jako doskonały organizator, pełen innowacyjnych pomysłów z dziedzin dalekich od prawa. Współtworzył Spółdzielnię

Mieszkaniową Pracowników Nauki w Krakowie, w której był członkiem Rady Nadzorczej, a dla wsparcia działalności leczniczej, włączył się w proces tworzenia Fundacji im. Profesora E. Michałowskiego na rzecz Kliniki Urologii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, w której był członkiem jej Rady i Zarządu.

Od początku transformacji ustrojowej Profesor Zbigniew Maciąg aktywnie włączył się w rozwijanie wyższego szkolnictwa niepublicznego, dostrzegając w nim szansę na zwiększenie wskaźnika tzw. scholaryzacji w Polsce. Jak sam stwierdził: „W związku z bardzo ograniczonymi możliwościami finansowymi państwa [...] zaangażowałem się w rozwój uczelni niepaństwowych jako jedynej szansy zmiany istniejącej sytuacji” (Z. Maciąg, *Założenia, cele i ich realizacja*, [w:] *Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego 2000–2010*). W tym kierunku działał w latach 1996–1999 jako członek Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, uczestnicząc w pracach licznych jej komisji, w tym zwłaszcza Komisji ds. Prawa o Szkolnictwie Wyższym. Na przełomie stuleci wykładał w Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie na kierunku zarządzanie i marketing, pełnił funkcję dziekana Wydziału Zamiejscowego w Krakowie Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości im. Bogdana Jańskiego. Wykładał też w Wyższej Szkole Administracji w Bielsku-Białej.

Wszystkie wątki dokonanych Jubilata zbiegają się w przedsięwzięciu naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym, które bez przesady można określić dziełem Jego życia – Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. W latach 2001–2002 był prorektorem Krakowskiej Szkoły Wyższej – jak wówczas nazywała się Akademia, a następnie, do 2005 r., jej rektorem. W tym też czasie pełnił odpowiedzialną i czasochłonną funkcję przewodniczącego Kolegium Rektorów Uczelni Niepublicznych Małopolski. W 2003 r., pragnąc poświęcić wszystkie swoje siły Akademii, odszedł z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Obecnie jest członkiem Kolegium Rektorskiego i Senatu Akademii, a także członkiem Rady Wydawniczej oraz redaktorem naczelnym czasopisma naukowego „*Studia Prawnicze. Rozprawy i Materiały*”. Warto też podkreślić wielkie zasługi Jubilata dla internacjonalizacji kontaktów naukowych Akademii. Z Jego inicjatywy podjęła ona współpracę z kilkunastoma renomowanymi uczelniami zagranicznymi, a w murach Akademii studiuje wielu studentów obcokrajowców, a wśród nich – co dzisiaj szczególnie istotne – duża grupa młodzieży ukraińskiej.

Za osiągnięcia naukowe, organizacyjne i dydaktyczne Profesor Zbigniew Maciąg otrzymał liczne nagrody i medale honorowe, odznaczony został m.in. Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

* * *

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

W murach Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego nie sposób pominąć Pańskiego wkładu w jej rozwój. Jako jeden z zaledwie czterech jej współzałożycieli, miał Pan wpływ na wskazanie przez wybór patrona uczelni, nie tylko na jego idee, ale również na dorobek polskiego odrodzenia w zakresie edukacji. Na pewno fundamentem współtworzonej przez Pana uczelni jest słynna maksyma *Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie*. Sformułował ją przed czterema wiekami kanclerz Jan Zamoyski jako wskazanie dla akademii założonej w Zamościu. Dzisiaj, w Krakowskiej Akademii na każdym kroku widzimy tę samą, co przed wiekami troskę o poziom edukacji młodych ludzi.

Obecnie jest Pan w Akademii dyrektorem Instytutu Prawa Publicznego i kierownikiem Katedry Prawa Konstytucyjnego. Podczas rozmów z Pańskimi współpracownikami można przekonać się o głębokim szacunku, jakim darzą swojego szefa i mistrza. Jest Pan dla nich wzorem uczonego, a dzięki osobistemu ciepłu i życzliwemu stosunkowi do innych – kolegą w głębokim tego słowa znaczeniu. Mimo wielorakich obowiązków, nie zaniedbywał Pan opieki nad młodszymi pracownikami naukowymi, nie szczędził Pan na to czasu, nawet kosztem własnego odpoczynku.

Studenci prawa cenią sobie nowoczesny program edukacji oraz Pański sprawiedliwy, ale też i wymagający do nich stosunek. Pańskie przesłanie do nich najkrócej można określić słowami Cycerona: *Ameamus patriam, pareamus legibus* (Kochajmy ojczyznę, przestrzegajmy praw).

* * *

Czcigodny Jubilacie!

Wśród zebranych dzisiaj w tej sali jest wielu Pańskich przyjaciół, uczniów i współpracowników, a także osób, które w inny sposób miały przyjemność współpracy z Panem. Wspominają ją dobrze, z wdzięcznością, gdyż dużo się od Pana nauczyli. Goście przybyli z zagranicy cieszą się na kolejny kontakt z Panem Profesorem i wspominają Wasze dotychczasowe spotkania, podczas których przybliżał Pan im polskie problemy prawne, ale również – o co w Krakowie łatwo – polską historię i kulturę.

Dzisiaj otrzyma Pan Profesor czterotomową księgę jubileuszową, zatytułowaną *Państwo demokratyczne, prawne i socjalne*. Honoruje ona nie tylko dokonania, podsumowywane z okazji siedemdziesiątych urodzin, jest nie tylko wyrazem szacunku i przyjaźni autorów poszczególnych opracowań dedykowanych Panu Profesorowi, ale stanowi też nawiązanie do Pańskiego dorobku naukowego, koncentrującego się na problemach współczesnych, na trudnych reformach związanych z transformacją ustrojową. To, że w księdze tej piszą i prawnicy i przedstawiciele innych dyscyplin nauk społecznych, podkreśla interdyscyplinarny dorobek Pana Profesora.

W tym szczególnym dniu proszę przyjąć od nas wszystkich życzenia zdrowia, dalszych sił twórczych i dla realizacji licznych planów oraz pogody ducha. *Ad multos annos!*

prof. zw. dr hab., dr h.c. multi Bogusław Banaszak

DOROBEK
AKADEMICKI

PROFESORA NADZW. DR. HAB.
ZBIGNIEWA A. MACIĄGA

WYKAZ WAŻNIEJSZYCH PUBLIKACJI I OPRACOWAŃ NAUKOWYCH

System partyjny Republiki Federalnej Niemiec, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1979, ss. 349.

Kształtowanie zasad państwa demokratycznego, prawnego i socjalnego w Niemczech (do 1949 r.), Temida 2, Białystok 1998, ss. 485.

Stosowanie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej a problem niewykonywania wyroków Trybunału Konstytucyjnego, [w:] *Stosowanie Konstytucji RP z 1997 roku – doświadczenia i perspektywy: międzynarodowa konferencja naukowa*, (red. Zbigniew Maciąg) Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne – Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków 2006, s. 273–281, 309–311.

Stosowanie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 roku – doświadczenia i perspektywy: międzynarodowa konferencja naukowa, „Od redaktora” – wprowadzenie s. 11, 12 (red. Zbigniew Maciąg) Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne – Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków 2006, ss. 312.

European Constitution and National Constitutions, Preface s. 9–12 – edited by Zbigniew Maciąg, Krakow – Society for Education – AFM Publishing House, Krakow 2009, ss. 462.

*

Funkcjonowanie organizacji społeczno-politycznych w przedsiębiorstwie: samorząd robotniczy, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Nauk Politycznych”, z. 4/1973, s. 147–172.

Funkcjonowanie organizacji społeczno-politycznych w przedsiębiorstwie: organizacja partyjna, związkowa i młodzieżowa, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Nauk Politycznych”, z. 5/1973, s. 103–130.

„Establishment” i jego rola w Parlamencie Związkowym RFN, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Nauk Politycznych”, z. 6/1974, s. 45–58.

- Rola partii politycznych w działalności Rady Związkowej RFN*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Nauk Politycznych”, z. 9/1976, s. 131–163.
- System finansowania partii politycznych w RFN*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Nauk Politycznych”, z. 11/1978, s. 117–146.
- Zbigniew Maciąg, Jacek Czajowski, Tadeusz Skrzypczak, *Funkcjonowanie instytucji samorządu robotniczego w Kombinacie Przemysłowym Huta Stalowa Wola i jego wpływ na kształtowanie kultury politycznej załogi*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Nauk Politycznych”, z. 14/1980, s. 145–177.
- Zbigniew Maciąg, Jacek Czajowski, Tadeusz Skrzypczak, *Wpływ instytucji samorządu robotniczego na kulturę polityczną załogi przedsiębiorstwa socjalistycznego – analiza stanu normatywnego i poglądów doktryny*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Nauk Politycznych”, z. 16/1980, s. 109–163.
- Die inhaltliche Entwicklung der Stellung, des Bürgers in der Volksrepublik Polen*, „Wissenschaftliche Publikationen der Friedrich-Schiller-Universität-Jena“. Redakteur: Schweintz, Bolko. 1984, S. 55–69.
- Wandlungen in der Bestimmung der Rechtsstellung des Bürgers in der Volksrepublik Polen*, „Archivum Iuridicum Cracoviense“, Bd. XVIII 1985, S. 121–141.
- Przeobrażenia w polskim systemie ustrojowym w latach 1980–1984*, [w:] *Rozwój polskiego systemu politycznego od 1980 do 1984*, Kraków – Rzeszów 1985, s. 1–15 (tekst w materiałach z seminarium wykładów naukowych nauk politycznych Polski Południowej w Cieszynie, 1984)
- Partie polityczne w RFN*, [w:] *Ustrój państwowy Republiki Federalnej Niemiec – praca zbiorowa*, pod red. Lecha Janickiego, przy współud. Marka Sobolewskiego, Instytut Zachodni, Poznań 1986, s. 185–220.
- Grupy interesu*, [w:] *Ustrój państwowy Republiki Federalnej Niemiec – praca zbiorowa*, pod red. Lecha Janickiego, przy współud. Marka Sobolewskiego, Instytut Zachodni, Poznań 1986, s. 221–234.
- System taryfowy w RFN*, „Przegląd Zachodni”, r. 42, nr 2/1986, s. 15–35.
- Kontinuität und Wandel in der polnischen Verfassungsordnung*, „Jahrbuch für Ostrecht“, Bd. XXVII 1/1986, s. 9–46.
- Publikumswirksam*, „Letter“, 1/1987, S. 26.
- Polityka taryfowa związków zawodowych w RFN*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Nauk Politycznych”, z. 31/1987, s. 79–95.

- Podstawowe kierunki przeobrażeń programowych głównych partii politycznych w Republice Federalnej Niemiec*, „Przegląd Zachodni”, r. 43, nr 3/1987, s. 87–110.
- Bürokratie, Parteien, Gesellschaft in Polen*, „Der Staat”, 1/1988, S. 129–138.
- Zur Rechtswidrigkeit von Männerquoten. Aus Spruchpraxis des Verfassungsgerichts in Polen*, „Demokratie und Recht”, 4/1988, S. 436–445.
- Rozwój poglądów na państwo socjalne w okresie Rzeszy Cesarskiej w Niemczech*, [w:] *Konstytucja w społeczeństwie obywatelskim. Księga pamiątkowa ku czci Prof. Witolda Zakrzewskiego*, red. Kazimierz Działocha [et al.], Krajowa Agencja Wydawnicza, Kraków 1989, s. 127–142.
- Das Koalitionssystem der Machtausübung in der Volkrepublik Polen*, [in:] *Protokoll der II Wissenschaftlichen Arbeitstagung*, Hrsg. K. Schneider, Leipzig 1989, S. 27–30.
- Die Institutionen der unmittelbaren Demokratie in der Volksrepublik Polen* –, [in:] *Studien zur Theorie und Praxis der politischen Organisation der sozialistischen Gesellschaft.*, Dresden 1985, S. 53–67.
- Patriotisch und demokratisch*, „Letter”, 1/1991, S. 22.
- Funkcje opozycji w systemie politycznym RFN*, [w:] *Idee – Państwo – Prawo*, pod red. Jacka Majchrowskiego, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Nauk Politycznych”, z. 28/1991, s. 179–191.
- Zusammenhänge der Rechtsentwicklung in Deutschland und Polen*, „Der Staat 31 Band”, H. 3/1992, S. 454–462.
- Probleme bei der Übersetzung von Rechtsakten und rechtswissenschaftlichen Literatur aus der deutschen in die polnische Sprache*, [in:] *Übersetzen, verstehen, Brücken bauen*, Hrsg. A.P. Frank, E. Schmidt, Berlin 1993, S. 321–335.
- Polen auf dem Weg zu einem europäischen demokratischen Rechtsstaat*, „Jahrbuch für Ostrecht”, Bd. XXXV 1/1994, S. 11–25.
- Probleme der Anpassung der polnischen Verfassungsordnung an europäische Standards*, [in:] *Europäische Integration und nationale Rechtskulturen*, Hrsg. Ch. Tomuschat, H. Kötz, B. v. Maydell, Köln, Berlin, Bonn, München 1995, S. 181–194.
- Konstanty Grzybowski – jego metody analizy, pojęcia, syntezy*, „Czasopismo Prawno-Historyczne”, t. XLVII, z. 1–2/1995, s. 167–171.
- Idee państwa demokratycznego, prawnego i socjalnego w prawie międzynarodowym*, „Ad Meritum”, nr 4/1996, s. 20–35.
- Zasady i instytucje konstytucyjne we współczesnych państwach rozwiniętego konstytucjonalizmu*, [w:] *Konstytucjonalizacja zasad i instytucji ustrojowych*, pod red. Pawła Sarneckiego, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 1997, s. 59–84.

Słowo wstępne, [w:] Konferencja naukowa „Demokracja i biurokracja w Unii Europejskiej”, „Zarządzanie i Edukacja”, nr 4/5 (2000), s. 9–11.

Idee państwa demokratycznego, prawnego i socjalnego w prawie międzynarodowym, [w:] *Dziedzictwo prawne XX wieku: księga pamiątkowa z okazji 150-lecia Towarzystwa Biblioteki Słuchaczy Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego*, pod red. Kazimierza Barana [et. al.], Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 2001, s. 219–245.

Introduction, [w:] *Poland in the European Union – the social dimension*, „Managerial Law”, vol. 47/2005, issue 6, p. 4.

A tribute, [w:] *A book of international legal essays in honour of Professor Jo Carby-Hall: an era of human rights*, General Editor Diane Ryland – University of Lincoln, Barmarick Publications Enholmes Hall, Patrington, East Yorkshire 2006, p. 15–16.

Podział władzy [hasło], [w:] *Konstytucja RP. Komentarz encyklopedyczny*, red. Wiesław Skrzydło, Sabina Grabowska, Radosław Grabowski, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2009, s. 346–348.

Równowaga władz [hasło], [w:] *Konstytucja RP. Komentarz encyklopedyczny*, red. Wiesław Skrzydło, Sabina Grabowska, Radosław Grabowski, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2009, s. 515–517.

Władza sądownicza [hasło], [w:] *Konstytucja RP. Komentarz encyklopedyczny*, red. Wiesław Skrzydło, Sabina Grabowska, Radosław Grabowski, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2009, s. 629–631.

Władza ustawodawcza [hasło], [w:] *Konstytucja RP. Komentarz encyklopedyczny*, red. Wiesław Skrzydło, Sabina Grabowska, Radosław Grabowski, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2009, s. 631–633.

Władza wykonawcza [hasło], [w:] *Konstytucja RP. Komentarz encyklopedyczny*, red. Wiesław Skrzydło, Sabina Grabowska, Radosław Grabowski, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2009, s. 633–636.

Funktionen der Verfassung, [in:] *Verfassung im Zeitalter der Europäisierung und Globalisierung*, Piotr Czarny, Piotr Tuleja, Krzysztof Wojtyczek (Hrsg.), Księgarnia Akademicka, Kraków 2011, s. 297–302.

Samorząd zawodowy radców prawnych a wolność wykonywania zawodu, Wydawnictwo Sejmowe, s. 13 [w druku].

Jakub Banaszkiewicz, *Państwo i partie w systemie kapitalistycznym*, rec. Zbigniew Maciąg, „Studia Nauk Politycznych”, z. 2(1974), s. 234–239.

Eugeniusz Zwierzchowski, *Prawnoustrojowe stanowisko kanclerza NRF*, rec. Zbigniew Maciąg, „Państwo i Prawo”, z. 6(1974), s. 141–144.

- Herbert Schneider, *Länderparlamentarismus in der Bundesrepublik*, rec. Zbigniew Maciąg, „Państwo i Prawo”, z. 4(1981), s. 132–134.
- Lech Janicki, *Republika Federalna Niemiec wobec terytorialno-politycznych następstw klęski i upadku Rzeszy: zagadnienia prawne*, rec. Zbigniew Maciąg, „Państwo i Prawo”, z. 6(1983), s. 116–118.
- Witold Góralski, *Związki zawodowe w RFN*, rec. Zbigniew Maciąg, „Państwo i Prawo”, z. 7(1984), s. 109–112.
- Wiesław Kozub-Ciembroniewicz, *Socjaldemokracja w Austrii współczesnej: 1945–1966*, rec. Zbigniew Maciąg, „Polnische Weststudien” z. 1(1987), s. 143–146.
- Wiesław Kozub-Ciembroniewicz, *Socjaldemokracja w Austrii współczesnej: 1945–1966*, rec. Zbigniew Maciąg, „Polish Western Affairs – et les Affaires Occidentales”, z. 1(1987), s. 128–131.
- Polskie dyskusje o państwie prawa*, pod. red. Sławomiry Wronkowskiej, rec. Zbigniew Maciąg, „Przegląd Sejmowy”, z. 4(1996), s. 83–86.
- Ocena projektu Konstytucji RP Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego. Materiały z sympozjum*, pod. red. Józefa Krukowskiego, rec. Zbigniew Maciąg, „Przegląd Sejmowy”, z. 1(1997), s. 76–79.
- Jan Głuchowski, *Uchwalenie budżetu państwa*, nota: Zbigniew Maciąg, „Przegląd Sejmowy”, z. 1(1998), s. 107–109.
- Wspomnienie o Profesorze Wojciechu Sokolewicz*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego”, z. 1(2012), s. 318–319.

*

- W ramach programu resortowego R-III-8:
Grupy interesu w RFN – zarys problematyki, 1985, s. 42.
Udział grup interesu w sferze polityki socjalnej RFN, 1985, s. 57.
- W ramach tematu resortowego CPBP-11/4/II E:
Ewolucja partii politycznych RFN, 1987, s. 63.
Kształtowanie się państwa socjalnego w Niemczech, 1989, s. 39.
- W ramach grantu przyznanego przez KBN – PBZ-014-05 opracowanie na temat: *Zakres konstytucjonalizacji zasad i instytucji konstytucyjnych we współczesnych państwach rozwiniętego konstytucjonalizmu*, s. 25.
- Prawo o partiach politycznych w RFN*, s. 9 – na zlecenie Instytutu Zachodniego w Poznaniu do książki *Republika Federalna Niemiec. Zarys encyklopedyczny*, 1988 (nie ukazała się z powodu braku środków)
- System partyjny RFN*, s. 11 – na zlecenie Instytutu Zachodniego w Poznaniu do książki *Republika Federalna Niemiec. Zarys encyklopedyczny*, 1988 (nie ukazała się z powodu braku środków)
- Ekspertyza dla Kancelarii Senatu do projektu ustawy o zmianie ustawy o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach

związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, 2008, s. 7.

Opinia prawno-konstytucyjna dla Komisji Nauki, Edukacji i Sportu Senatu Rzeczypospolitej Polskiej do ustawy o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw, 2011, s. 4

Opinia dla Biura Krajowego Platformy Obywatelskiej w sprawie zgodności ze statutem PO uchwał Zarządu Krajowego PO, 2013, s. 5

WAŻNIEJSZE PUBLIKACJE POPULARNO-NAUKOWE I DYDAKTYCZNE

Zbigniew Maciąg, Jacek Czajowski, Marian Grzybowski, *Informator radnego: Kraków 1974 r.*, Wydawnictwo FSZMP, Warszawa, 1974.

Polityka wschodnia RFN: wybrane kierunki i problemy (1969–1972), pod red. Bronisława Kowalskiego, rec. Zbigniew Maciąg, *Polski bilans polityki Brandta*, „Student”: miesięcznik społeczno-kulturalny – organ prasowy Zrzeszenia Studentów Polskich”, nr 16/1974.

Radni niebezradni?, „Student: miesięcznik społeczno-kulturalny – organ prasowy Zrzeszenia Studentów Polskich”, nr 25/1977.

Co łączy a co dzieli?, „Student: miesięcznik społeczno-kulturalny – organ prasowy Zrzeszenia Studentów Polskich”, nr 2/1979.

Demokratyzacja prawa wyborczego: skuteczniej wykorzystywać instytucje ludowładztwa. Sonda „Rzeczypospolitej”, „Rzeczpospolita”, nr 3/1988, s. 2.

Nie głosujesz, zostaniesz ukarany: wybory w państwach zachodnich, „Gazeta Krakowska”, nr 129/1988, s. 5.

Pytamy: komu powierzyć mandat?, „Rzeczpospolita”, nr 101/1989, s. 1, 4.

Między racją stanu a totalitaryzmem, „Polska Zbrojna” nr 14/1993, s. 1.

Preambuły, „Przekrój”, nr 18/1997, s. 18, 19.

UDOKUMENTOWANE WYSTĄPIENIA

NA KONFERENCJACH I SYMPOZJACH NAUKOWYCH

Parlamentarna elita kierownicza i jej rola w Bundestagu RFN – referat wygłoszony na posiedzeniu Zespołu Badań nad Współczesnym Parlamentaryzmem na Uniwersytecie Warszawskim w 1973.

Die inhaltliche Entwicklung der Stellung des Bürgers in der Volksrepublik Polen – referat wygłoszony na Międzynarodowej Konferencji Naukowej na Uniwersytecie Friedricha Schillera, Jena 1983.

Międzynarodowa grupa obserwatorów przebiegu wyborów do Bundestagu w 1987 r. – udział na zaproszenie DAAD w charakterze przedstawiciela Polski oraz udział w międzynarodowej dyskusji na ten temat (fragment wypowiedzi opublikowano w „Letter”, 1/1987, s. 26.).

Zbigniew Maciąg, Marek Nowak, Tadeusz Włudyka, *Die rechtliche und moralische Probleme der internationalen Verschuldung*, – referat wygłoszony na Międzynarodowej Konferencji w Akademii Politycznej, Wiedeń 1988.

Die Veränderungen in dem politischen System der Volksrepublik Polen in den 80 Jahren – referat wygłoszony na Międzynarodowej Konferencji Naukowej w Lipsku 1988.

Międzynarodowa grupa obserwatorów przebiegu wyborów do Bundestagu zjednoczonych Niemiec w 1990 r. – udział na zaproszenie DAAD w charakterze przedstawiciela Polski oraz udział w międzynarodowej dyskusji na ten temat (fragment wypowiedzi opublikowano w „Letter”, 1/1990, s. 22.)

Konferencja Naukowa zorganizowana przez Urząd Wojewódzki w Krakowie na temat: *Pozycja ustrojowa władz regionalnych w systemie zarządzania krajem*, Mogilany 1991 (wystąpienie w dyskusji opublikowano w *Sprawozdanie z konferencji*, Biuro Rozwoju Krakowa, Kraków 1991, s. 57–60.)

Der demokratische Weg Polens in ein vereintes Europa – referat wygłoszony na międzynarodowym seminarium w Akademii Politycznej, Wiedeń 1990 (maszynopis powielony)

Die Probleme der Übersetzung von Rechtsakten und der rechtswissenschaftlichen Literatur aus der deutschen in die polnische Sprache – referat wygłoszony na światowym symposium zorganizowanym przez Fundację A. von Humboldta, Sonthofen/Allgäu, RFN 1991 (maszynopis powielony)

Das deutsch-polnische Miteinander als wichtiger Beitrag zur europäischen Einigung – referat wygłoszony na Międzynarodowym Seminarium w Akademii Politycznej, Wiedeń 1991 (maszynopis powielony)

Probleme der Anpassung der polnischen Verfassungsordnung an europäische Standards – referat wygłoszony na Symposium Europäische integration u. nationale Rechtskulturen w Bambergu w 1993, zorganizowanym przez Fundację A.v Humboldta (wydruk komputerowy powielony)

Wystąpienie na konferencji poświęconej dorobkowi naukowemu twórcy Katedry Historii Doktryn Politycznych i Prawnych UJ, prof. dr hab. Konstantemu Grzybowskiemu, Kraków 1996.

Zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej w nowej konstytucji. Materiały naukowe XXXVIII Sesji Katedr Prawa Konstytucyjnego, Jamrozowa Polana 7–8 VI 1996 r., pod red. Krzysztofa Wójtowicza, Wrocław 1997, s. 75, 79 (streszczenie wystąpienia)

Konstytucja RP: oczekiwania i nadzieje. Materiały z konferencji naukowej Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, 14–15 listopad 1996 r., pod patronatem Marszałka Sejmu RP Józefa Zycha, pod red. nauk. Tadeusza Bodio, Wojciecha Jakubowskiego, Uniwersytet Warszawski. Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych, Warszawa 1997, s. 269–271 (głos w dyskusji)

Problem własności w doktrynie prawa – referat wygłoszony na seminarium *Prawo własności w Konstytucji* organizowanym przez Międzynarodowe Centrum Rozwoju Demokracji, Kraków, 1997 (wydruk komputerowy powielony)

Projekt Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w świetle badań nauki prawa konstytucyjnego. Materiały konferencji, Gdańsk, 7–9 marca 1997 r., pod red. Kazimierza Działochy i Andrzeja Pułło, Gdańsk 1998, s. 143, 150 i 151 (trzykrotne wystąpienie w dyskusji uwzględnione w sprawozdaniu z tej Konferencji)

Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat: Konstytucyjne podstawy wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych, Uniwersytet Jagielloński 1998 r. (wystąpienie w dyskusji opublikowano w *Sprawozdanie z konferencji*, Warszawa 1998, s. 111.)

Ustrój polityczny Rzeczypospolitej Polskiej w nowej Konstytucji z 2 kwietnia 1997 roku. XL Ogólnopolska Konferencja Katedr Prawa Konstytucyjnego 4–6 czerwca 1998 Kazimierz Dolny nad Wisłą, pod red. Wiesława Skrzydły, Ryszarda Mojaka, Lublin 1998, s. 165–167 (głos w dyskusji)

Podstawowe pojęcia pierwszego rozdziału Konstytucji RP. Materiały Ogólnopolskiej Sesji Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego, Wisła, 3–5 czerwca 1999 roku, pod red. Eugeniusza Zwierzchowskiego, przy współudz. Macieja Mączyńskiego, Katowice, 2000, s. 41 (głos w dyskusji)

Międzynarodowa Konferencja Naukowa: *Demokracja i biurokracja w Unii Europejskiej*, Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości im. B. Jańskiego – Wydział Zamiejscowy w Krakowie, Kraków 8 IV 2000 – wystąpienie w charakterze organizatora.

- Międzynarodowa Konferencja Naukowa: *Przemiany w Unii Europejskiej*, Krakowska Szkoła Wyższa im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Kraków 21 IX 2002 – otwarcie konferencji.
- Międzynarodowa Konferencja Naukowa: *Poland in the European Union – the Social Dimension*, Krakowska Szkoła Wyższa im. A.F. Modrzewskiego, Kraków 28–30 X 2005 – wystąpienie w charakterze organizatora.
- Międzynarodowa Konferencja Naukowa: *Stosowanie Konstytucji RP z 1997 roku – doświadczenia i perspektywy*, Krakowska Szkoła Wyższa im. A.F. Modrzewskiego, Kraków 24–27 IX 2006 – współorganizator, redakcja materiałów z Konferencji.
- XLVII Zjazd Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego – wystąpienie opublikowano w *Prawo konstytucyjne II Rzeczypospolitej: nauka i instytucje. XLVII Ogólnopolski Zjazd Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego*, pod red. Pawła Sarneckiego, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2006, s. 120–122.
- Międzynarodowa Konferencja Naukowa: *European Constitution and National Constitutions*, Krakowska Szkoła Wyższa im. A.F. Modrzewskiego, Uniwersytet w Hull i Uniwersytet Jagielloński, Kraków 21–24 X 2007 – współorganizator, członek Rady Programowej, redakcja materiałów.
- IV Konferencja Międzynarodowa Societas Humboldtiana Polonorum w Krakowie 11–14 X 2012: *Der Mensch und Seine Umwelt* – współorganizowanie, członkostwo w Komitecie Naukowym, prowadzenie obrad sesji.

WYKŁADY NA UCZELNIACH ZAGRANICZNYCH

- 1984 – Uniwersytet w Getyndze, Uniwersytet w Kassel, Uniwersytet w Bochum: *Kontinuität und Wandel in der polnischen Verfassungsordnung*.
- 1987 – Uniwersytet w Kolonii, Uniwersytet w Bochum, Uniwersytet w Bremie: *Die Bürokratie, politische Parteien und Gesellschaft in Polen*.
- 1987 – Uniwersytet w Kolonii, Uniwersytet w Bochum: *Wandlungen in der polnischen Verfassungsordnung seit 1980*.
- 1988 – Uniwersytet w Bazylei, Uniwersytet w Bochum: *Die partizipation der Gesellschaft an der Machtausübung in Polen*.
- 1988 – Uniwersytet w Kassel: *Die Probleme der internationalen Verscheidung aus polnischer Sicht*.

- 1989 – Uniwersytet w Bochum: *Die polnische Reformpolitik in Staat und Gesellschaft*.
- 1989 – Wolny Uniwersytet Berlina Zachodniego: *Die Probleme der Legitimation der Macht in Polen*.
- 1990 – Uniwersytet w Erlangen-Nürnberg: *Verfassungsreformen in Polen seit 1989*.
- 1991 – Uniwersytet w Bochum: *Der Einfluss des deutschen auf das polnische Recht*.
- 1997 – Uniwersytet w Bochum: *Ideen des demokratischen und sozialen Rechtsstaates im internationalen und supranationalen Recht*.
- 1997 – Uniwersytet w Bochum: *Das Prinzip des Rechtsstaates im Verfassungsentwurf der Republik Polen*.
- 1997 – Uniwersytet w Bochum: *Der Umfang und die Methoden der Privatisierung in Polen*.
- 2001 – Uniwersytet w Bochum: *Einrichtung der Verfassung der Republik Polen auf die europäische Integration*.

AUTORSKIE TŁUMACZENIA I OPRACOWANIA EDYTORSKIE PRAC NAUKOWYCH
(Z JĘZYKA NIEMIECKIEGO)

- Rolf Grawert, *Z problematyki zgodności orzecznictwa sądowego z konstytucją*, „Przegląd Zachodni”, r. 43 nr 4/1987, s. 57–75.
- Rolf Grawert, *Prawne i etyczne granice eksperymentów biologicznych*, [w:] *Konstytucja w społeczeństwie obywatelskim: księga pamiątkowa ku czci Prof. Witolda Zakrzewskiego*, red. Kazimierz Działocha [et al.], Krajowa Agencja Wydawnicza, Kraków 1989, s. 67–81.

WYWIADY UDZIELONE
PRZEZ PROF. ZBIGNIEWA MACIĄGA
DLA MAGAZYNU „PRESTIŻ”

WIELKIE DZIEŁO DLA POKOLEŃ

Z prof. dr. hab. Zbigniewem Maciągiem – rektorem Krakowskiej Szkoły Wyższej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
rozmawia Beata Salamon-Satała

Krakowska Szkoła Wyższa im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego ma dopiero trzy lata, ale za to ile sukcesów na koncie. Jak się to robi?

Podjmując się tego trudnego zadania, jakim jest utworzenie szkoły wyższej na gruncie obowiązujących przepisów, kierowaliśmy się takimi przesłankami, które są charakterystyczne dla Krakowa. To po pierwsze ogromny potencjał naukowy, w znacznej mierze niewykorzystany w sposób pełny. Przecież Kraków oprócz kultury, tradycji czy historii, ma do zaoferowania naukę i edukację. To ogromne bogactwo, które musi być wykorzystane. Jeśli ten potencjał nie zostanie wykorzystany właśnie teraz, to może być bezpowrotnie zmarnowany. Po drugie zakładaliśmy, że istnieje ogromne zapotrzebowanie na nowoczesne kierunki studiów, które ukształtowały się w zachodnich ośrodkach akademickich. Przydało się, jak sądzę, i moje doświadczenie. Przez trzy lata byłem członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i zetknąłem się z tymi zagadnieniami.

Co należy rozumieć pod pojęciem nowoczesnych kierunków studiów?

Najprościej rzecz ujmując, to takie kierunki, których absolwenci mają na rynku pracy większe szanse niż inni. Nie chodzi tu oczywiście o skalę lokalną bądź regionalną, ale przede wszystkim międzynarodową. Gdyby pokusić się o jakiś ranking, to z całą pewnością na czoło wysuwa się informatyka, elektronika czy biotechnologia. Uruchomienie takich

kierunków wymaga jednak niewyobrażalnych nakładów. Informatyka jest już w naszej szkole w fazie przygotowywania. Oferujemy naszym studentom inne, równie nowoczesne kierunki, jak np.: amerykańistyka, integracja europejska, handel zagraniczny, turystyka międzynarodowa, administracja publiczna, zarządzanie czy marketing. Tacy specjaliści są zawsze poszukiwani.

Mówi się jednak, że powstała już nadprodukcja specjalistów od zarządzania. Rynek już się nasycił?

Dobry specjalista zawsze znajdzie zatrudnienie. Mówiąc o zarządzaniu, należy zadać pytanie: czym mamy zarządzać? Takie profile, jak rachunkowość i podatki, zarządzanie bezpieczeństwem, ubezpieczeniami zawsze będą potrzebne. To są zawody przyszłościowe, a chwilowe nasylenie rynku wynika z prostej przyczyny, jaką jest stagnacja gospodarki. To się jednak zmieni w ciągu najbliższych lat.

Czy nauki o rodzinie również należy dopisać do listy najbardziej pożądanego wykształcenia?

To jest absolutna nowość i z tego, co wiem, jesteśmy drugą uczelnią w kraju, obok Uniwersytetu im. Stefana Wyszyńskiego, która uruchomiła taki profil kształcenia. Ten interdyscyplinarny kierunek opiera się na wiedzy z zakresu medycyny, psychologii, pedagogiki, socjologii, filozofii. To wiele dyscyplin wymagających umiejętnego połączenia. Jesteśmy zaskoczeni ogromnym zainteresowaniem tym kierunkiem, bowiem obecnie ponad 700 osób zdobywa wiedzę z tego zakresu. Reasumując, mogę z całą stanowczością powiedzieć, że dokonane przez nas wybory były trafne. Zdecydowaliśmy się również na tzw. tradycyjne kierunki – komunikację społeczną, nauki o polityce. Tradycyjne, co nie oznacza mniej nowoczesne. Zostały one bowiem zmodyfikowane w taki sposób, by nie była to tylko wiedza dla wiedzy.

Przyszli studenci mogą w państwa szkole wybrać również prawo. To chyba jeden z niewielu kierunków, w których wprowadzanie innowacji nie wydaje się wskazane.

No cóż, nie jest to tradycyjne prawo, które jest wykładane na uniwersytetach. Nasza uczelnia oferuje ponad połowę więcej zajęć w stosunku do innych uczelni. To przede wszystkim zajęcia zorientowane na

praktykę. Na wielu wydziałach prawa nacisk położony jest głównie na kulturę prawniczą. Nie mówię, że tak nie powinno być. Z drugiej jednak strony nasza uczelnia, korzystając z wzorców amerykańskich czy europejskich, nie zaniedbuje myślenia o praktycznym wykorzystaniu zdobytej wiedzy. Nasz absolwent prawa będzie z całą pewnością lepiej przygotowany do aplikacji. Wyposażony w szerszy zakres umiejętności lepiej sobie poradzi z praktyką, z rzetelnym wykonywaniem zawodu. Na tym polega nowoczesne podejście do tradycyjnych kierunków z jednej strony, z drugiej zaś do nowych specjalności, które dotychczas nie były obiektem zainteresowania instytucji edukacyjnych.

Innymi słowy, w takim pojmowaniu kształcenia chodzi również o praktyczne przygotowanie do wykonywania konkretnego zawodu?

To sprawdzone priorytety, na które stawiamy. Absolwenci naszej uczelni muszą być konkurencyjni na rynku pracy. Dlatego też tak duży nacisk kładziemy na naukę języków obcych. Każdy student uczy się u nas obowiązkowo języka angielskiego i dodatkowo drugiego języka wybranego. Taka oferta jest raczej ewenementem, gdyż ta nauka trwa trzy lata na studiach licencjackich i może być kontynuowana na studiach magisterskich. W tym roku uruchomiliśmy również Biuro Karier, którego zadaniem jest przygotowanie naszych studentów do umiejętnego poszukiwania atrakcyjnej pracy. Biuro pośredniczy również w kontaktach naszej zdolnej młodzieży z pracodawcami, np. poprzez targi pracy. W ciągu zaledwie kilku miesięcy działalności udało się nam znaleźć ciekawe oferty zatrudnienia dla kilkudziesięciu studentów. Innymi słowy – myślimy o przyszłości naszych wychowanków.

Szkoła bardzo intensywnie rozwija kontakty międzynarodowe. Czy to przede wszystkim wynik pozyskania wspaniałej kadry naukowej?

Sposoby nawiązywania tych kontaktów są zróżnicowane. Wykorzystujemy różne metody, a więc np. dotychczasowe kontakty pracowników naukowych. Sami nawiązujemy współpracę z uczelniami w Stanach Zjednoczonych, Szwecji czy Niemczech. Nie zapominamy o naszych bliskich sąsiadach: Ukrainie, Węgrzech, Słowacji, Czechach. Można powiedzieć, że idziemy we wszystkich kierunkach. Jak się okazuje, takie myślenie jest słuszne, gdyż już w trzecim roku działalności otrzymaliśmy Kartę

Erazmusa przyznawaną przez Komisję Europejską. Tym osiągnięciem z pewnością możemy się szczycić. Kryteria są bardzo ostre, a jednym z nich jest rozwinięta współpraca międzynarodowa. W naszych planach jest również stworzenie Międzynarodowego Centrum Spotkań i Edukacji Młodzieży. Naszą ofertę edukacyjną kierujemy do studentów całej Europy – Zachodniej i Wschodniej. Korzysta z niej obecnie kilkudziesięciu studentów zagranicznych. Szczycimy się również tym, że do tak młodej uczelni jak nasza, przybyli naukowcy z tak prestiżowych ośrodków, jak np. Instytut Hoovera w Stanford w Kalifornii czy Uniwersytet w Bochum. Mówię o wykładowcach mających ugruntowaną, światową pozycję w świecie nauki.

Wielki boom wyższego szkolnictwa niepaństwowego rozpoczął się na początku lat 90. Ilość nie zawsze przechodzi w jakość. Jakimi kryteriami powinien kierować się młody człowiek przy wyborze uczelni?

Każdemu procesowi społeczno-gospodarczemu, a tak należy pojmować tworzenie szkół niepaństwowych, towarzyszą różne zjawiska. Nasza uczelnia zdecydowała, że nie będzie tworzyć ośrodków zamiejscowych. Oparliśmy się na kadrze środowiska krakowskiego, integrując jednocześnie naukowców z wielu uczelni. To zapewnia wysoki poziom dydaktyczny. Sądzę, że uczelnie niepaństwowe można z grubsza podzielić na dwie grupy. Są więc takie zorientowane na długofalowy rozwój, dające podwaliny wielkiemu dziełu, służącemu społeczeństwu. Takie uczelnie inwestują, tworzą własną kadrę i starają się swoim studentom zapewnić konkurencyjność na trudnym rynku pracy. Nasza uczelnia z całą pewnością zalicza się do tej grupy. Już w trzecim roku działalności ponad stu pracowników jest zatrudnionych u nas na pierwszym etacie. To niewyobrażalnie dobry wynik! Nasza uczelnia inwestuje głównie w tym celu, by stworzyć optymalnie dobre warunki edukacyjne. Ta druga grupa szkół niepaństwowych nie stawia sobie takich celów.

Krakowska Szkoła Wyższa inwestuje. Czy da się ująć ten proces w liczby?

Nie wszystko można ująć w liczby i procenty. Są przecież rzeczy niemierzalne, o których już mówiłem. Z tych bardziej wymiernych mogę wymienić budowę naszego kampusu. Zakupiliśmy rok temu ok. trzech hektarów terenu, atrakcyjnie położonego w centralnym punkcie Kra-

kowa. Już można zobaczyć, jak się wspaniale inwestycja ta rozwija. Materialnie rzecz ujmując, to największa wartość, jaką dysponujemy. Powstanie docelowo 11 tysięcy metrów kwadratowych nowoczesnej powierzchni. To pierwszy etap budowy kampusu. W tym obiekcie znajdują się banki, usługi gastronomiczne, księgarnie, a nawet amfiteatr. Projektanci pracują już nad kolejnym obiektem. Nie idziemy w kierunku prowizorki. Chcemy stworzyć silną, nowoczesną uczelnię. Już dziś można powiedzieć, że te zamierzenia konsekwentnie realizujemy. Bez przesadnej skromności mogę stwierdzić, że młodzież otrzymuje od nas takie kwalifikacje, których oczekuje. To właśnie nasi studenci robią nam najlepszą reklamę. W pierwszym roku przyjęliśmy na wszystkie kierunki 1200 studentów, choć zakładaliśmy ostrożnie, że nie będzie ich więcej niż pięciuset. W drugim roku istnienia uczelni w nasze podwoje przyjęliśmy już 3 tysiące młodzieży, a na początku trzeciego roku ta liczba już się podwoiła. To wyraźna konsekwencja dobrej opinii, jaką się nasza uczelnia cieszy.

Panie rektorze – uczelnia patrzy w przyszłość, ale odwołuje się również do dobrych wzorców z przeszłości. Wybór patrona uczelni nie był chyba przypadkowy?

Oczywiście był głęboko przemyślany. Przy tworzeniu uczelni zakładaliśmy, że będzie ona wielokierunkowa. Mamy prawo, architekturę i urbanistykę, ale mamy i malarstwo. Myślimy o uruchomieniu kierunku lekarskiego. Nasz patron – Andrzej Frycz Modrzewski był człowiekiem renesansu, otwartym na wiele sfer życia i działalności. Był człowiekiem wszechstronnym i obejmował swoją myślą wiele dziedzin. Nasza uczelnia zamierza, a właściwie już to czyni, iść tym tropem. Tak się składa, że wykraczamy poza tradycyjne podziały zakresu kształcenia. Modrzewski nie był tylko myślicielem. To był człowiek czynu. Znał Europę i rozwijał rozległe kontakty międzynarodowe. Na owe czasy był fenomenalny, wykonując przy tym bardzo praktyczne zawody. Wyprzedził własną epokę. Gdyby Modrzewski działał gdzie indziej, spłonąłby na stosie. To również przykład na naszą polską tolerancję, z której słynęliśmy kiedyś w świecie. Nie mogliśmy wybrać lepszego patrona dla naszej uczelni. Studenci bardzo go sobie cenią i identyfikują się z nim. Senat naszej uczelni ustanowił nagrodę im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Jest ona przyznawana studentom po trzecim roku studiów. Niestety, ze smutkiem muszę stwierdzić, że nagrody te, jak i stypendia naukowe, które fundujemy naszym najzdolniejszym studentom, są opodatkowane.

Wracając do spraw przyziemnych, trzeba zadać pytanie o koszt wykształcenia. Czy rzeczywiście edukacja musi być droga?

Nasza uczelnia jest dostępna dla młodzieży zdolnej i utalentowanej, ale niekoniecznie zamożnej. Paradoksalnie mamy więcej studentów z małych ośrodków niż w uczelniach państwowych. Nasze czesne jest stosunkowo niewysokie. Każdy student ma swoje dobrze wyposażone miejsce nauki, np. z dostępem do Internetu. Doskonała kadra, obowiązkowe nauczanie języków obcych, a przede wszystkim odpowiedzialne myślenie o przyszłości naszych studentów – to podstawy istnienia naszej uczelni. Na razie wynajmujemy lokale po cenach rynkowych, na zasadach komercyjnych. A przecież nasza uczelnia nie jest nastawiona na komercję. Mogę powiedzieć, że jesteśmy jedną z najtańszych niepaństwowych uczelni w kraju z ofertą edukacyjną na tak wysokim poziomie.

Od kolejnych ekip rządzących dowiadujemy się, że edukacja będzie traktowana priorytetowo. Na obietnicach jednak się kończy.

Wszyscy mają tę świadomość, że w strukturach europejskich będziemy się liczyć wtedy, kiedy będziemy konkurować na rynkach pracy. Zapewnienie rozwoju naszego kraju jest przecież możliwe tylko i wyłącznie dzięki inwestowaniu w edukację. To innymi słowy inwestycja w tzw. rozum powszechny. Co do tego wszyscy są zgodni, ale ciągle brakuje środków. Może to jednak nie kwestia pieniędzy, a priorytetów? To przykra i brutalna prawda, ale w perspektywie kilkunastu lat nie mamy co liczyć na jakąś rewolucję w tym zakresie. Powszechna edukacja jest zadaniem państwa wpisanym w konstytucję. Uczelnie niepaństwowe powinny być w związku z tym traktowane partnersko.

W trakcie tej rozmowy zrodziła mi się myśl, że edukowanie młodych ludzi to pańskie hobby.

Nie ma nic wspanialszego, niż praca przeradzająca się w pasję. Mam za sobą już 35 lat pracy na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jeszcze w trakcie studiów organizowałem różne formy dokształcania poza środowiskiem akademickim. To pewnego rodzaju powołanie. Zawsze bardzo ceniłem sobie fakt, że dane mi było uczyć innych. Dydaktyka to rzeczywiście moja pasja. Lubię równocześnie podejmować nowe wyzwania. Moje zaangażowanie w tworzenie naszej uczelni jest tego przykładem. Przyczyniłem się w jakiś sposób do stworzenia nowych możliwości dla

kadry naukowej, a przede wszystkim młodzieży, która nie mogła znaleźć swojej szansy w Krakowie. Przecież liczna grupa młodych ludzi, blisko 16 tysięcy osób, nie mogła dostać się na studia w naszym mieście. Jak się okazuje, można było zaradzić tej sytuacji. To tytaniczna praca, bez świąt i wolnych dni. W ostatnich dwóch latach udało mi się wygospodarować 5-dniowy urlop. Nie narzekam, gdyż cieszą mnie efekty mojego zaangażowania. Każdego dnia z ogromną radością przychodzę do pracy. Mam przekonanie, że dla Krakowa, Małopolski i Rzeczypospolitej tworzymy dzieło, które służyć będzie wszystkim.

Dziękuję za rozmowę.

rektor dr hab. **Zbigniew Maciąg**, profesor KSW – radca prawny, pracownik naukowo-dydaktyczny, kierownik Katedry Prawa Publicznego i Zakładu Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa i Administracji Krakowskiej Szkoły Wyższej. Autor i współautor kilku książek i kilkudziesięciu publikacji i opracowań naukowych. Nagrodzony trzykrotnie nagrodami ministra edukacji narodowej. Wykładowca w uniwersytetach w Bazylei, Getyndze, Kassel, Kolonii, Bremie, Erlangen – Norymberdze, Bochum i Berlinie. W latach 1996–1999 członek Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. Od 17 lipca 2001 r. profesor i prorektor, a od 5 października 2002 r. rektor KSW.

„Prestiż” 2003, nr 2(3)

PRESTIŻ I WIEDZA

ROZMOWA Z PROF. NADZW. DR. HAB. ZBIGNIEWEM MACIĄGIEM, ZAŁOŻYCIELEM
I B. REKTOREM KRAKOWSKIEJ AKADEMII IM. ANDRZEJA FRYCZA MODRZEWSKIEGO

10 lat istnienia prestiżowej uczelni, obecnie o nazwie Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, jest wystarczającą cezurą do oceny jej działalności. Szybkość, z jaką uczelnia zmieniła swą nazwę wskutek dynamicznego rozwoju, uprawdopodobnia tezę, że Kraków wkrótce doczeka się kolejnego uniwersytetu. Jubileusz uczelni był okazją do rozmowy z prof. Zbigniewem Maciągiem – jednym z czwórki jej założycieli, do dziś związanym z Akademią – z której wynika, że uczelnia krok po kroku zbliża się do tego celu. Czy uda się jej te kroki przyspieszyć? Zależać to będzie od wielu spraw. Od jakich, dowiemy się z wywiadu, choć jedna odpowiedź wydaje się oczywista, a mianowicie, że los niepublicznych szkół wyższych zależy będzie od prowadzonej przez państwo wobec nich polityki, jednakże – być może – wpływ autoritetów naukowych i presja opinii publicznej okażą się głosem na tyle znaczącym, że polityka ta nie zahamuje rozwoju prestiżowych uczelni niepublicznych.

Prestiż: 10 lat w życiu wyższej uczelni to właściwie jej młodość, a raczej jeszcze okres dziecięcy. Czy Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego to zdolne dziecko?

Zbigniew Maciąg: 10 lat uczelni, która w tym czasie uzyskała uprawnienia do prowadzenia prawie 30 kierunków, dwa uprawnienia do doktoryzowania, sytuuje Akademię na pierwszym miejscu w Polsce, jeśli chodzi o dynamikę rozwoju. Żadna uczelnia w kraju nie osiągnęła tylu uprawnień w takim czasie jak Krakowska Akademia. Są uczel-

nie starsze od nas o jakieś 5, 8 czy 9 lat i są to uczelnie dobre, ale nie osiągnęły tego, co my. Liczba studentów Akademii mniej więcej od 3 lat oscyluje w granicach 17–18 tysięcy i, co istotne, w tym roku akademickim, roku pewnego kryzysu w naborze, związanego z odczuwalnym niżem demograficznym, uczelnia przyjęła około 600 studentów więcej aniżeli w roku poprzednim. Ten poziom rekrutacji jest wystarczająco wysoki dla rozwoju uczelni, bowiem aktualnie przekroczyliśmy liczbę 4500 nowo przyjętych studentów. To oczywiście wymaga gigantycznego wysiłku, zorganizowania nauki na wysokim poziomie dla tak licznej rzeszy studiujących. W międzyczasie uczelnia wybudowała własny kampus o pow. ponad 27 000 m². To jest też pewnego rodzaju rekord nie tylko w skali Krakowa czy Małopolski, ale także w skali ogólnopolskiej. Rozwinęliśmy szerokie kontakty z uczelniami zagranicznymi, zwłaszcza w Unii Europejskiej, mamy wielu prestiżowych partnerów, wysyłamy studentów na stypendia w ramach programu Erasmus czy w innych formach, mamy także pracowników naukowych, którzy wykładają w uczelniach zagranicznych. Oczywiście, przyjeżdżają też do nas znakomici naukowcy z zagranicy. Prowadzimy International Business, studia wyłącznie w języku angielskim dla coraz liczniejszej grupy studentów. Dodam, że na tak wielu kierunkach mamy prawie 60 specjalności. Prowadzimy studia podyplomowe, jest to szerokie spektrum różnych możliwości przede wszystkim dla osób, które poszukują specjalizacji po studiach w ramach już posiadanych kwalifikacji, zwłaszcza na tego typu studia wygrywamy konkursy o pozyskanie środków unijnych z renomowanymi uczelniami publicznymi i z powodzeniem te unijne programy prowadzimy. To oczywiście wzmacnia finansowo uczelnię i rozszerza możliwości, stąd np. studia MBA są stosunkowo tanie – choć ich koszty we współpracy z University of Bedfordshire są wysokie, bo w znacznej mierze pokrywane są przez środki unijne. Należy tu wspomnieć o prowadzonych seminariach doktorskich. W ub. roku na prawo zostało przyjętych blisko 80 doktorantów i mamy nadzieję, że w perspektywie 3–4 lat ich prace doktorskie będą broniące. Charakterystyczne dla naszej uczelni jest i to, że w ostatnim okresie uruchomiliśmy wiele nowych atrakcyjnych kierunków, które przyciągnęły studentów, co pozwoliło nie tylko na zniwelowanie niekorzystnej luki, jaka powstała w wyniku niżu demograficznego, ale umożliwiło wzrost ich liczby. Mogę z dużym stopniem prawdopodobieństwa zaryzykować tezę, że chyba jesteśmy jedyną uczelnią w Polsce wśród niepublicznych, a poniekąd i publicznych szkół wyższych, która ma tak znaczny wzrost naboru, studentów przyjętych na rok akademicki 2010/2011.

Konkluzja zatem w odpowiedzi na zadane pytanie może być tylko jedna, a mianowicie, że Akademia to rzeczywiście zdolne i pracowite dziecko, ale i takich ma też nauczycieli.

Prestiż: Student studentowi nierówny, są lepsi i gorsi, rzecz zwyczajna, ale nauczyciele akademicki powinni być najlepsi, bo to oni wysooko noszą i umieszczają poprzeczkę w rankingach określających poziom uczelni.

Zbigniew Maciąg: Od początku istnienia uczelni prowadzimy ocenę pracowników naukowo-dydaktycznych zarówno w zakresie ich pracy dydaktycznej, jak i naukowo-badawczej. Trzeba oczywiście przyznać się i do tego, że niemal w każdym roku rozstajemy się z tymi, którzy nie spełniają wysokich wymagań stawianych przez Akademię. Oczywiście, nauka nie znosi próżni, więc zatrudniając w to miejsce nowych, staramy się wzmacniać poziom kadry, kładąc szczególny nacisk na jakość kształcenia. W płaszczyźnie naukowej uczelnia, choć przecież funkcjonuje w tak krótkim okresie, wydaje około 50 pozycji książkowych i zeszytów naukowych rocznie, a to oznacza około 1 pozycję tygodniowo ukazującą się w naszym wydawnictwie. Choćby ostatni przykład, którym się posłużę, kwestia konstytucji europejskiej wskazuje, jak znakomite postacie uczestniczą w tego rodzaju przedsięwzięciach, od prezesa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka poprzez sędziów tego trybunału i przewodniczących różnych komisji parlamentu angielskiego. Wielu znawców tej problematyki uczestniczy w organizowanych przez nas konferencjach, włączając się tym samym w procesy badawcze, czego rezultatem są wydawane właśnie książki. Chciałbym zwrócić także uwagę na jakość procesu dydaktycznego. Otóż Akademia przyjęła podczas zdawania egzaminów metodę i założenia tego rygorystycznie przestrzega, że „u Frycza” nie wolno „ściągać”. Zainstalowaliśmy monitoring na salach egzaminacyjnych, który tę zbawczą metodę praktycznie uniemożliwia. System testów, który weryfikuje wiedzę, umiejętności i postawę studenta, zgodnie z procesem bolońskim, sytuje wymogi na takim poziomie, że osiągamy rezultaty, z jakich możemy być dumni. Wśród przyjmowanych na aplikacje prawnicze np. zajmujemy pierwsze miejsce wśród uczelni niepublicznych, 65% naszych absolwentów wg oficjalnych danych ministerstwa, jest na nie przyjmowanych. Generalnie w niektórych aspektach ministerialnej oceny wyprzedzamy wiele uczelni publicznych, w innych znajdujemy się niedaleko za najbardziej renomowanymi.

Prestiż: Opinie związane z funkcjonowaniem procesu dydaktycznego oraz oceną wyników zawodowych karier osiąganych przez absolwentów uczelni publicznych i niepublicznych w Polsce są różne, jakie jest zdanie Pana Profesora na ten temat?

Zbigniew Maciąg: Podstawowym założeniem podczas tworzenia uczelni było to, by uzyskać poziom co najmniej taki, jaki znaliśmy z lat pracy w uczelniach państwowych, marzeniem zaś okazać się lepszym. Ja przepracowałem w Uniwersytecie Jagiellońskim 35 lat, nasza kadra wywodzi się z uczelni państwowych, choć pewnie byłoby lepiej, gdybyśmy już teraz swą działalność mogli oprzeć o własny „dorobek” w tej kwestii, co oczywiście jeszcze jest niemożliwe, bo do wychowania kompletnego zespołu nauczycieli akademickich z odpowiednimi uprawnieniami brakuje jeszcze trochę czasu. Znamienne jest jednak to, że stąpamy i to w ekspresowym tempie po właściwej drodze, a dowodem na to jest chociażby proces ubiegania się o aplikacje prawnicze naszych absolwentów. Starający się z Akademii na te aplikacje wywodzili się z dwóch tylko roczników, które do egzaminów zmierzały z marszu, bezpośrednio po obronionych pracach magisterskich, podczas gdy konkurenci z uczelni publicznych, rekrutując się z kilku najczęściej lat po ukończonych studiach, mieli siłą rzeczy więcej czasu i zawodowego niekiedy już doświadczenia na lepsze przygotowanie się do egzaminu. Przytaczając tylko tę sytuację w kontekście przyjętych osób na aplikację, mogę stwierdzić, że nie mamy powodów do zmartwień, a wręcz należy się Akademii satysfakcja.

Prestiż: Na ponad 300 niepublicznych, szkół wyższych funkcjonujących obecnie w Polsce, Krakowska Akademia była 141. podmiotem starającym się o uzyskanie statusu uczelni wyższej. Co Pana skłoniło do podjęcia tego tematu, bo przecież pozycja nauczyciela akademickiego Uniwersytetu Jagiellońskiego mówi sama za siebie w naukowym towarzystwie?

Zbigniew Maciąg: Moje oceny dotyczące polskiego szkolnictwa wyższego na tle zdobytego doświadczenia, zwłaszcza w latach 80., ale i pod koniec lat 70. w Niemczech, Austrii i Szwajcarii – gdzie bywałem często na pobytach naukowo-badawczych czy też jako wykładowca – były dla Polski niekorzystne. Dlaczego? Dlatego że w kraju mieliśmy bardzo niski wskaźnik tzw. skolaryzacji. W tych latach wg różnych danych, ale tych najczęściej ujawnianych, wynosił on około 7% młodzieży kończącej szkoły średnie. Jako wieloletni członek komisji egzaminacyjnej na Wydział Prawa UJ miałem okazję obserwować dramaty,

czasem wręcz tragedie maturzystów, którzy nie dostawali się na studia, a wcale nierzadkie były przypadki, że ci sami młodzi ludzie, którzy odpadali za pierwszym podejściem, po kolejnej niekiedy próbie, gdy już zostawali studentami, osiągalni znacznie lepsze wyniki w nauce od przyjętych w pierwszym roku ich starań kolegów. Problem ten nurtował mnie przez wiele lat i dlatego zacząłem walczyć o nowe spojrzenie środowiska naukowego, ale i władzy, na kwestie ze skolaryzacją związane, tzn. lansować pogląd, że szkoła wyższa powinna przyjąć na studia tylu studentów, ilu jest w stanie „zagospodarować” i zapewnić im kadrę naukową. Zdawałem sobie bowiem sprawę, że w Europie, która w moim przekonaniu musiała się zjednoczyć, jeśli chcielibyśmy sprostać wyzwaniom współczesności, nie mielibyśmy żadnych szans np. w stosunku do społeczeństwa niemieckiego – a miałem okazję się mu dobrze przyjrzeć – gdzie wskaźniki skolaryzacji wynosiły siedemdziesiąt kilka procent, a więc przekraczających polskie normy ponaddziesięciokrotnie, zwłaszcza że młodzież niemiecka nie tylko była kształcona bezpłatnie i w bardzo dobrych warunkach, ale otrzymywała też bardzo wysokie stypendia. Czy można było myśleć inaczej? Nie, bo ja w Collegium Novum UJ czy w Collegium Witkowskiego ćwiczenia prowadziłem w piwnicy z małym okienkiem strzelniczym, przy sztucznym świetle przez cały dzień, albo wykłady w sali Kopernikańskiej nr 52, w których uczestniczyło niekiedy 500 i więcej osób, a miejsc było 180. Czy można było przechodzić obok takiego stanu rzeczy obojętnie? Czy można było ze spokojnym sumieniem przyglądać się przegranemu meczowi z samej definicji i biernie patrzeć, jak przegrywamy w tak ważnej dla każdego społeczeństwa sferze, jaką jest jego poziom intelektualny? Przyznaję, że tam, gdzie mogłem wpłynąć na bieg wypadków w sprawie skolaryzacji, a tak się złożyło, że coś niecoś akurat mogłem, tam zacząłem walczyć o otwarcie szeroko bram dla dalszej edukacji maturzysty, by każdy po zdaniu matury dosłownie każdy, jeśli tylko chciał, mógł studiować. Kiedy zostałem członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, wybranej w demokratycznych wyborach, a były to lata 1996–1999 – jako jedyny prawnik w tym gremium wspierałem przy zachowaniu odpowiednich wymogów tworzenie szkolnictwa niepublicznego wtedy nazywanego niepaństwowym. Dzisiaj, kiedy osiągnęliśmy 52% skolaryzacji, przyjmuję ten fakt z pewną dozą osobistej satysfakcji, zwłaszcza że jestem prawnikiem wysoko kwalifikowanym i mam atrakcyjne możliwości zarobkowania, nieporównywalnie lepsze od akademickiej gaży w instytucji non profit, którą jest uczelnia, a której poświęcam życie. Uczestniczenie bowiem w procesie tworzenia dla polskiej młodzieży szansy kształcenia

się na dobrym poziomie uważam za główny cel, a nawet swoją misję, którą realizuję od kilkunastu już lat.

Prestiż: Niemniej szanse te w uczelniach niepublicznych – wydaje się – nie są równe możliwościom uczelni publicznych, a przecież przyszły student powinien wybierać sobie uczelnię bez oglądania się na koszty związane ze studiowaniem. Dlaczego tak jest, dlaczego ogranicza się środki z budżetu dla szkół niepublicznych, jeśli proces transformacji gospodarczej po 1989 roku w zamiarze swym miał sprzyjać dobrym rozwiązaniom na każdym polu, edukacji także?

Zbigniew Maciąg: O to, dlaczego tak się dzieje, należałoby zapytać decydentów kreujących politykę państwa w tej kwestii, ja natomiast mogę powiedzieć – na przykładzie Akademii – jak jest faktycznie, a jest niewesoło. Dzisiaj, przy funkcjonowaniu na uczelnianym rynku kilkuset uczelni niepublicznych mamy taką sytuację, jeśli chodzi o możliwości prawne, że uczelnie te otrzymują jeszcze środki na stypendia dla studentów, socjalne i naukowe. Niestety, ten system w projekcie nowej ustawy chce się zredukować, istotnie ograniczyć. Przypuszczalnie kalkuluje się, że tym sposobem uzyska się jakieś oszczędności w budżecie państwa. Aktualnie są co prawda jeszcze pewne środki, przede wszystkim unijne, ale nieduże, pochodzące z budżetu państwa przeznaczone na badania naukowe lub studia podyplomowe, a niekiedy także na studia licencjackie bądź magisterskie, jak np. na kształcenie na naukach o rodzinie czy w zakresie pielęgniarstwa, tzw. pomostowe, studia doksztalcające pielęgniarzy po zawodowych szkołach pomaturalnych, które dla tej grupy studentów są bezpłatne. Są też pewne wyjątkowe sytuacje, w których państwo w związku z wygraniem przez uczelnię konkursu subsyduje z budżetu kształcenie, np. na studiach podyplomowych niektóre rodzaje specjalności. Generalnie są to więc niewielkie środki, którymi dysponujemy, rzędu najwyżej kilku milionów rocznie, co w skali uczelni nie jest jednak bez znaczenia, z tym, że dysponujemy nimi tylko w pewnym okresie i jeśli nie otrzymamy następnych na cele wyznaczone przez państwo, pieniądze nie pojawiają się. Nie ma natomiast tego, co byłoby pożądane, wręcz konieczne, by państwo, choćby w jakiejś mierze, wspierało naukę każdego studenta uczelni niepublicznej. Między innymi dlatego, że maturzysta szans na studia w uczelni publicznej w wybranym przez siebie kierunku czy specjalności nie ma żadnej, bo decydują wyniki matury, a poziom szkół średnich jest zróżnicowany.

Prestiż: Czy Krakowska Akademia wykorzystuje szansę na swą popularyzację i upublicznienie działalności w tym sensie, by wykłady naukowców o międzynarodowej renomie udostępniane społeczności, okreśmy ją, z zewnątrz Akademii, pobudzały opinię publiczną do zainteresowania się jej rozwojem?

Zbigniew Maciąg: Zawsze, kiedy gościmy wybitne osobistości ze świata nauki, organizując arcyciekawe wykłady otwarte, zapraszamy osoby z zewnątrz, w tym media, jednak to, co powiem, może zdziwić, ale niestety, nie zauważyliśmy dotąd jakiegoś większego zainteresowania uczestniczeniem w tego rodzaju zajęciach środowiska pozauczelnianego, nawet jeśli chodzi o najwybitniejsze postacie. Pewnym wytłumaczeniem może być specyfika tych wykładów, bo im wybitniejsza postać, tym tematyka jest bardziej specjalistyczna, nie zawsze rozumiana przez odbiorców. Mówię to w oparciu o nasze doświadczenia. Zdarza się jednak i tak, że popularne a słynne nazwisko, niekoniecznie ze *stricte* naukowego świata, przyciąga tylu słuchaczy, że nie jesteśmy w stanie ich pomieścić w jednym pomieszczeniu, więc wykład transmitujemy do kilku sal jednocześnie czy nawet na korytarze uczelni. Myślę jednak, że tego rodzaju spotkania, bez względu na liczbę uczestników, nie pozostają bez wpływu na rekrutację studentów, bo poziom uczelni rozpoznaje się nie tylko po nazwiskach jej nauczycieli, ale luminarzy nauki, którzy uczelnię wizytują. Odnoszę też wrażenie, że spotkania w murach naszej uczelni społeczności pozauczelnianej z wybitnymi postaciami polityki, kultury czy wielu innych dziedzin życia społecznego nie tylko poszerzają wiedzę o Akademii, ale powodują, że uczelnia postrzegana jest jako centrum kształcenia w szerokim tego słowa znaczeniu, integrujące środowisko naukowe Krakowa.

Prestiż: Uczelni stuknęło 10 lat, jej sukces zawarty jest w nazwie – Krakowska Akademia. Jest to także sukces osobisty prof. Zbigniewa Maciąga. Zapytamy więc, bo był Pan rektorem, zna Pan Akademię – rzecz można – od podszewki, jakiego rodzaju pole w swojej uczelnianej działalności preferuje aktualnie Pan Profesor w drodze do zmiany nazwy Akademii na Uniwersytet?

Zbigniew Maciąg: Zaszczyty związane z pełnieniem takich czy innych funkcji uczelnianych są zapewne i miłe, i pożądane w rozwoju kariery każdego nauczyciela akademickiego. Są jednak na tej drodze i takie etapy, kiedy potrzeby uczelni związane z jej rozwojem wymuszają podjęcie się innego typu zaangażowania i roli. Obecnie zajmuję się głównie sprawami kadrowymi uczelni, pracą, za którą kryją się konkretne re-

zultaty w postaci nowych otwieranych kierunków i osiągnięć naukowych. Jest to ogromna ilość spraw, od zapewnienia kadry dla uczelni po współpracę międzynarodową z zachodnimi ośrodkami naukowymi. Przyznam nieskromnie, że moje kontakty tę współpracę otwarły. Nie oznacza to, że zaniedbuję się w pracy dydaktycznej czy naukowej. Jestem zatrudniony w kadrze podstawowej na kierunku administracja, wcześniej wykładałem na prawie i politologii, bo jestem konstytucjonalistą, politologiem i niemcoznawcą. Pełnię funkcję kierownika Katedry Prawa Konstytucyjnego i dyrektora Instytutu Prawa Publicznego na Wydziale Prawa i Administracji. Rozwój uczelni jednak, otwierane jeden po drugim nowe kierunki, wymusiły w mojej pracy przełożenie środka ciężkości na zajęcie się nimi od podstaw, a więc i zajęcie się problematyką kadrową, oczywiście z innymi osobami, bo dla każdego, kto zna życie uczelni od wewnątrz, jest więcej niż oczywiste, że dla studentów jakość i dobór kadry ma, kto wie, czy nie najważniejsze znaczenie. A że zadaniem założyciela uczelni jest, zgodnie z jej statutem, sprawowanie nadzoru nad nią, a w ramach tego powoływanie na stanowiska: rektora, dziekanów, kierowników katedr czy dyrektorów instytutów, tworzenie w ramach uczelni odpowiednich struktur, występowanie do ministerstwa z wnioskami o uprawnienia do prowadzenia nowych kierunków, o uprawnienia magisterskie, doktorskie itp., to obowiązków mi nie brakuje. Moja rola, jako współzałożyciela uczelni jest ważna także i dlatego, że identyfikacja nauczycieli akademickich, którzy obejmują kierownicze stanowiska tak, jak była i jest, tak zapewne i będzie pewnym „problemem” personalnym, którego nie da się uniknąć z wielu powodów.

Prestiż: W jaki sposób uczelnia zbliża się do rangi uniwersytetu?

Zbigniew Maciąg: W tej chwili mamy uprawnienia do doktoryzowania z nauk prawnych i nauki o polityce, na dwu wydziałach. Ubiegamy się i przygotowujemy wniosek o trzecie, bowiem dysponujemy odpowiednią kadrą z zakresu zarządzania. By być uniwersytetem profilowanym, należałoby ich mieć co najmniej 6. W Krakowie takimi uczelniami są np. Uniwersytet Ekonomiczny i Uniwersytet Pedagogiczny, a do używania w nazwie uczelni słowa uniwersytet w pełnym znaczeniu potrzeba aż 12 uprawnień. Taką szkołą wyższą jest Uniwersytet Jagielloński. Nasza uczelnia jest najmłodszą akademią niepubliczną w Polsce, bo zaledwie z jednoroczną historią w nazwie, ale sądzę, że w perspektywie najbliższych 4, może 3 lat powinniśmy zostać uniwersytetem profilowanym. Przymierzamy się do uzyskania stosownych uprawnień z socjologii i pe-

dagogiki, o które wystąpimy, jak tylko pierwsi magistrzy obronią prace. Mamy już psychologów z tytułami magistrów, stąd cezura 3–4 lat, bo czas w tym procesie odgrywa swą rolę, jest – jak sądzę – dostatecznym okresem, w którym sięgniemy po zmianę nazewnictwa uczelni. Nie muszę dodawać, że nazwa szkoły wyższej nie tylko dodaje jej splendoru, ale ma znaczenie, tak w jej prestiżowym odbiorze przez świat nauki, na rynku pracy, jak i oczywiście maturzystów ubiegających się o indeks.

Prestiż: To optymistyczna prognoza, lecz projekty ustaw dotyczące wyższych szkół niepublicznych zmierzają do ich likwidacji! Co Pan na to, Panie Profesorze?

Zbigniew Maciąg: Sytuacja w tej kwestii jest rzeczywiście skomplikowana. W warunkach ogromnej presji uczelni publicznych przeciw szkolnictwu niepublicznemu nie możemy zaznać spokoju, dlatego że w latach 2004–2005 przygotowywano projekt ustawy, zgodnie z którym uczelnie niepubliczne miały być zlikwidowane. Dzięki między innymi moim wysiłkom udało się doprowadzić do takiej regulacji prawnej ustawy, by była szansa na dalszy rozwój uczelni niepublicznych. Chociaż nie wszystko się udało. Nie udało mi się np. przeforsować przepisów, które pozwoliłyby uruchomić w Akademii kierunek lekarski, pomimo że mieliśmy ponad miliard złotych na inwestycje, zewnętrznych środków od prywatnych znaczących instytucji w świecie. Dzisiaj mamy do czynienia ze wznowieniem sytuacji z lat 2004–2005. Projekt w kwestii zmian w szkolnictwie wyższym, który ostatnio został przez ministerstwo przygotowany, notabene za ogromne pieniądze (mówi się o kwocie 1 600 000–800 000 zł), w istocie jest wysoce szkodliwy. Jednoznacznie zmierza do likwidacji wyższych uczelni niepublicznych. Jeśli zostanie przyjęty, to te, które się rozwijały, staną w miejscu, a najsłabsze w ogóle przestaną istnieć. Z całą odpowiedzialnością za słowo stwierdzam, że projekt przyjęty przez rząd jest absurdalny w swej treści, a przede wszystkim jest sprzeczny z konstytucją.

Prestiż: Jakimś paradoksem jest, że walka pomiędzy uczelniami publicznymi a niepublicznymi, w których pracują w dużej części ci sami nauczyciele akademicki, doprowadza do niekonstytucyjnego projektu, za którym kryją się lobbyści, bo tak to wygląda z zewnątrz. Czy zatem rolę konstytucjonalisty, jakim jest Pan Profesor, nie jest bić na alarm, ale nie tylko w akademickich sprawach, a tych wszystkich, które wymagają uporządkowania spraw w państwie na gruncie obowiązującej ustawy zasadniczej?

Zbigniew Maciąg: Uważam, że ja akurat podejmuję się roli oceniającego – niektóre zdarzenia, bywa że i bulwersujące – z punktu widzenia konstytucji – poprzez upowszechnianie, wiedzy o ustawie zasadniczej nie tylko wśród polityków, ale wśród społeczeństwa przy pomocy medialnego przekazu, a sądzę, że braki w tej materii są ogromne, zwłaszcza w gronie polityków, którzy usiłują naginać normy konstytucyjne do celów politycznych. Bez wątpienia jest to groźne i nadzwyczaj niebezpieczne zjawisko dla państwa i jego obywateli. Warto wiedzieć, że Trybunał Konstytucyjny jest w bardzo trudnej roli, ponieważ nagminność naruszania konstytucji w różnych aktach prawnych jest zatrważająca, a trybunał jako „sąd prawa” czy „sąd nad prawem” stara się je korygować. Co z tego, jeśli wiele jego orzeczeń nie jest wykonywanych przez organy władzy państwowej, choć oczywiście być powinny! Napisałem nawet z okazji 10-lecia konstytucji opublikowany referat na temat bezprawia legislacyjnego w Polsce. I chyba pod moją presją, w związku z tymi wypowiedziami, zaczęło się wreszcie coś zmieniać w tej kwestii, lecz przyznaję, iż w niektórych przypadkach, jakie wydarzyły się ostatnio w kraju, był to głos wołającego na puszczy, bez odzewu. W każdym jednak przypadku wypowiedzi prawnika konstytucjonalisty zgodne z jego wiedzą, a nie zawsze wpisujące się w oczekiwania polityków różnych opcji, wypowiedzi nie tylko, rzecz jasna, moje, powinny być wyważone na tyle, by nie dawały politykom pola do inspirowania działań podważających stabilność państwa.

Prestiż: Pomysł stopniowej likwidacji uczelni niepublicznych, największego osiągnięcia 20-lecia nowej Polski (52% skolaryzacji) kojarzy się chyba z kiepskim dowcipem. Zapytamy więc wprost: kto tak naprawdę jest twórcą tego rodzaju kawałów?

Zbigniew Maciąg: Także odpowiem bez ogródek: jest to rezultat niektórych działań uczelni publicznych, czyli państwowych, zainteresowanych utrzymaniem swojej dotychczasowej pozycji i kosztownych struktur, które znajdują oparcie w pewnym kręgu władzy czy w gronie parlamentarzystów mentalnie związanych z poprzednią epoką, pomimo przemian rynkowych, jakie dokonują się w Polsce. To ich właśnie myślenie kategoriami, że to, co państwowe, musi być najlepsze, zbiera swe żniwo w ustawach.

Prestiż: Ta odpowiedź profesora, który sam wyrósł na glebie państwowej uczelni i zna środowisko, imputuje zadanie śmielszego pytania. Może nadszedł już właściwy czas, by wreszcie otwarcie zapytać, ile

ma być konstytucyjnej wolności nauki i wolności nauczania w systemie kształcenia młodzieży akademickiej i systemie badań naukowych, bo myślenie rodem z minionej epoki nie kojarzy się zbyt dobrze?

Zbigniew Maciąg: Odpowiedź na to pytanie powinna być nie tylko życzeniową puentą. Otóż, nie chcemy osłabienia uczelni państwowych, niech dynamicznie rozwijają się i dalej kształcą za darmo. Ale pieniądze przeznaczone na szkolnictwo wyższe powinny być właściwie dzielone. Czy kompleks obiektów naszej Akademii, służący potrzebom szkolnictwa wyższego, mógłby powstać w Krakowie, gdyby nie możliwość wykorzystania tej jedynej szansy, którą przyniosło z sobą niepubliczne szkolnictwo wyższe? Nie zapominajmy, że istnienie uczelni niepublicznych zmobilizowało wiele środowisk uczelni publicznych do lepszego kształcenia, w lepszych niejednokrotnie warunkach, jak i do zmiany stosunku do studenta. Wykłady, ćwiczenia, które odbywały się częstokroć w bardzo trudnych warunkach – a znamy to z autopsji – czy dostanie się do profesora, kierownika katedry, co było nie lada sztuką, to dziś już historia. Ale w imię czego mamy do niej wracać?

Prestiż: Jakie kryteria zadecydowały o tym, że o Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego mówi się, iż jest to uczelnia, na której warto studiować?

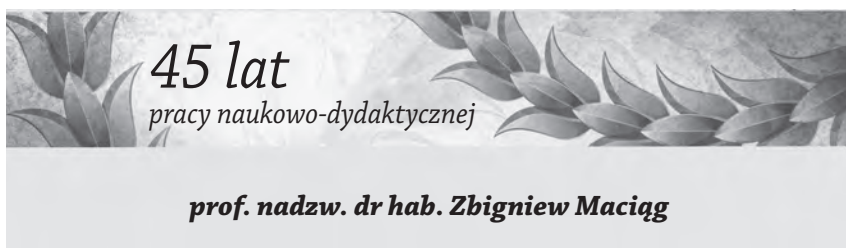
Zbigniew Maciąg: Jest wiele czynników, jakie bierze się pod uwagę w ocenie każdej uczelni, jednym z nich – w naszym przypadku – jest fakt, że absolwenci „Frycza” są chętnie przyjmowani do pracy w różnego rodzaju instytucjach i przedsiębiorstwach, właśnie dlatego, że się z niej wywodzą, co jest dowodem jakości uczelni i jej prestiżu. Wybór studiów podyplomowych przez menedżerów, którzy pełnią znaczące funkcje w gospodarce, jest kolejnym tej oceny probierzem. Wśród wielu rankingów dotyczących generalnych osiągnięć uczelni tak publicznych, jak i niepublicznych w sferze naukowej i bazy, w której odbywają się zajęcia – na podstawie sprawdzianów prowadzonych przez media czy w wyspecjalizowanych w tym celu instytucjach – znajdujemy się na czołowych miejscach. Publikacje i wydawnictwa, które są dziełem naszej kadry, świadczą o jej poziomie. W moim przekonaniu rozwinięta współpraca międzynarodowa z renomowanymi uczelniami nadaje uczelni wymiar, który powoduje, że z roku na rok coraz więcej osób z zagranicy decyduje się tu studiować. Nawet odbiór wizerunku szkoły przez osoby z nią niezwiązane czy brak krytyki ze strony dociekliwych mediów (poza apelami o powiększenie parkingu) przesądza o tym, że u „Frycza” po prostu warto studiować.

Prestiż: Andrzej Frycz Modrzewski był światłym człowiekiem renesansu. Czy uważa się Pan za kontynuatora jego dzieła *O poprawie Rzeczypospolitej*?

Zbigniew Maciąg: Z okazji 500-lecia urodzin patrona uczelni wydaliśmy reprint jego dzieła. Idee Modrzewskiego przyświecały mi cały czas podczas tworzenia uczelni, a przede wszystkim myśl o tym – która stała się kanonem – by szerzyć edukację w społeczeństwie polskim na możliwie najlepszym, najwyższym poziomie. Tę ideę staramy się wdrażać w naszej codziennej pracy. Toteż dzisiaj, po 10 latach, przy ocenie uczelni należy podkreślić z dumą, że wszystkie oceny komisji akredytacyjnej były pozytywne, pomimo że było ich wiele, powiedziałbym nawet – zbyt wiele, jeśli zaś chodzi o mnie personalnie, to pomimo różnych zabiegów zmierzających do przycięcia mi skrzydeł, jako współtwórcy nieprzeciętnej szkoły wyższej, w której łączy się wiedza z prestiżem, mam zamiar dalej walczyć o prawo do jej rozwoju, czy to się komuś podoba, czy też nie, bo misja, której się podjąłem, nie pozwala na bezczynność w sprawach, które mogą mieć wpływ na rolę i pozycję Polski w świecie.

rozmawiał Jan Pondel

„Prestiż” 2010–2011, nr 4–1

W nr. 4/28/2010-1/29/2011 magazynu „Prestiż” Who is Who, w artykule zatytułowanym „Prestiż i wiedza”, przeprowadziliśmy rozmowę z prof. Zbigniewem Maciągiem, współzałożycielem i b. rektorem Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. W rozmowie poniżej przedstawiamy biografię i zarys 45-letniego dorobku naukowo-dydaktycznego profesora. Z okazji jubileuszu redakcja magazynu składa tą drogą serdeczne gratulacje.

Prestiż: 35 lat pracy w UJ i 12 lat u „Frycza” to akademicka ścieżka Pana Profesora. Został Pan nauczycielem akademickim, bo chciał tego los czy też był to świadomy wybór zawodu?

Zbigniew Maciąg: To trafne pytanie na początek tej rozmowy, bo właściwie, jeśli zważyć odpowiedź chłopca z 5 czy 6 klasy szkoły podstawowej na pytanie nauczycielki: „Kim chciałbyś być w dorosłym życiu?”, a brzmiała ona, że pracownikiem naukowym – to wygląda na to, że tak widocznie musiało być, choć może nie od razu profesorem. Ale rzeczywiście, moje młodzieńcze już marzenia związane były z pracą naukową, z tym, że fizyk jądrowy bądź astronom – to było to, kim chciałem być. Kosmos, mikro- i makroświat rozpędzały wyobraźnię, lecz konieczna później praca naukowa w Związku Radzieckim i w Dubnej pod Moskwą ostudziły mój zapał, jako że pochodziłem z rodziny, której historia nie płynęła z radzieckim nurtem dziejów. Ostatecznie zostałem prawnikiem, notabene po trosze dzięki prof. Wojciechowi Wosikowi ze starachowickiego liceum, który jako doświadczony nauczyciel zauważył u mnie pasję poznawczą. W tym okresie dużo czytałem, poznawałem

świat z różnych obszarów wiedzy i to prof. Wosik wzbudził we mnie zainteresowania historyczno-geograficzne. Dusza prawnika naukowca dała dopiero o sobie znać w trakcie studiów uniwersyteckich na Wydziale Prawa i Administracji UJ.

Prestiż: 45 lat pracy naukowo-dydaktycznej to piękny jubileusz. Spróbujmy, Panie Profesorze, uporządkować wydarzenia na tej drodze.

Zbigniew Maciąg: Wprawdzie z uwagi na bardzo dobre świadectwo maturalne zostałem przyjęty do oficerskiej szkoły wojsk łączności bez egzaminu, ale wybrałem uniwersytecki indeks z egzaminem, i to gdzie? Oczywiście w najstarszej, najlepszej polskiej uczelni, bo Kraków i UJ dla chłopaka ze Starachowic kojarzył się ze wszystkim, co w nauce najlepsze. Ostrzegano mnie, że poprzeczka przy egzaminie wstępnym ustawiana jest wysoko, ale moje skryształizowane już ambicje jako przyszłego prawnika przeszły pomyślnie tę próbę. Podczas studiów nie miałem jeszcze doprecyzowanego zawodu prawniczego, raczej myślałem o prokuraturze. Dlatego też na III roku skorzystałem ze stypendium z Prokuratury Generalnej, a w czasie praktyk studenckich trafiłem do starachowickiej i krakowskiej prokuratury. Praktyka jednak zniechęciła mnie do wybrania tej ścieżki zawodowego rozwoju. Byłem zbyt wrażliwy na tego rodzaju karierę, bowiem zbyt głęboko przeżywałem przypadki zabójstwa czy innych nagłych zgonów, do których musiał udać się prokurator i ja z nim.

Prestiż: Wybrał Pan asystenturę.

Zbigniew Maciąg: Między innymi dlatego, że tylko asystentura mogła mnie zwolnić z „odrabiania” stypendium w prokuraturze. W toku studiów zacząłem się szerzej interesować niektórymi przedmiotami wykładanymi przez ulubionych profesorów. Prof. Marek Sobolewski, u którego zaliczałem prawo państwowe i byłem jego seminarzystą, był jednym z nich, był dla mnie wzorem naukowca i znakomitego dydaktyka. Już podczas studiów podejmowałem się pewnych zadań naukowo-badawczych. Uczestniczyłem w Sanoku w obozie naukowym wyróżniających się studentów, zorganizowanym przez Katedrę Prawa Państwowego, w której pracował prof. Sobolewski. Moje referaty i prezentacje z tego okresu zainteresowały na tyle kierownictwo katedry, że zaproponowano mi pracę w charakterze asystenta. Ponieważ jednak nie ograniczałem się tylko do poznawania tej dyscypliny, a z równym zapalem interesowałem się innymi przedmiotami, zwłaszcza prawem obrotu gospodarczego, zwróciłem uwagę również prof. Bronisława Wa-

laszka, który zaprosił mnie na swoje seminarium, u którego napisałem i obroniłem pracę magisterską z zamiarem po jej obronie podjęcia pracy na uczelni już jako asystent. Jednakże próba profesora uwolnienia mnie od prokuratury na rzecz asystentury w jego katedrze nie powiodła się. Udało się to natomiast prof. Sobolewskiemu. Faktem jest, że to właśnie z powodu perypetii związanych z koniecznością odpracowania stypendium w prokuraturze zostałem asystentem w Katedrze Prawa Państwowego. Zanim jednak to nastąpiło, bo nie była to łatwa jak na owe czasy sprawa, formalności w Prokuraturze Generalnej przeciągały się, a zaczynał się już rok akademicki, więc by nie stracić szansy, dzięki poparciu prof. Sobolewskiego, trafiłem do Zakładu Nauk Społecznych Akademii Medycznej w Krakowie, gdzie zostałem etatowym asystentem, i około roku, o ile dobrze pamiętam, przepracowałem w Akademii, pozostając związany z Katedrą Prawa Państwowego. W roku 1969 udało się wszystkie formalności dopełnić i rozpoczęła się moja intensywna, już etatowa praca naukowo-dydaktyczna w Uniwersytecie Jagiellońskim, która trwała 34 lata.

Prestiż: W Katedrze Prawa Państwowego Uniwersytetu Jagiellońskiego na zlecenie jej kierownika prof. dr. hab. W. Zakrzewskiego musiał się Pan zająć prawnokonstytucyjną problematyką RFN, chociaż prowadzenie w tym zakresie badań naukowych było szczególnie trudne z uwagi na istniejący podział Niemiec.

Zbigniew Maciąg: Jak trudne było to zadanie, początkowo nie zdawałem sobie sprawy. Wkrótce jednak okazało się, że zdobycie w Polsce choćby podstawowej literatury, tekstów źródłowych czy orzecznictwa było prawie niemożliwe. Ponadto nie znałem w ogóle niemieckiego. W liceum uczyłem się łaciny, dobrze opanowałem rosyjski i angielski, słabiej hiszpański, ale język niemiecki był mi zupełnie obcy. Mówiłem o tym kierownikowi katedry. Odpowiedział jednak, że nie mam wyboru, muszę nauczyć się szybko języka niemieckiego i kładąc na stole liczącą kilkaset stron książkę po niemiecku, zaproponował mi jej zrecenzowanie w ciągu 3 miesięcy. Przypadek sprawił, że jeszcze w szkole średniej wpadła mi w rękę książka C.W. Cerama o odkryciach archeologicznych, w której zwięźle opisał on, jak H. Schliemann swą metodą, bez nauczyciela, opanował w krótkim czasie siedem języków. Postanowiłem zastosować tę metodę do nauki języka niemieckiego. Polegała ona na tym, że najpierw nauczyłem się całej gramatyki, następnie z książki niemieckiej wypisałem ok. 2000 słówek i nauczyłem się ich na pamięć wraz z ok. 200–300 stronami jej tekstu. Ważne było w tej metodzie, aby stosując

reguły fonetyki, wszystko mówić, wypowiadać bardzo głośno. Tego głośnego uczenia się nieraz sąsiedzi w bloku nie wytrzymywali. Jednakże już po czterech miesiącach napisałem żadaną recenzję i mogłem już czytać literaturę fachową, posługując się słownikiem. Była to bierna znajomość języka, lecz już potrafiłem konstruować całe poprawne zdania, myśląc po niemiecku. W tym czasie nie było możliwe, abym mógł wyjechać do RFN, ale cenna dla moich prac literatura naukowa znajdowała się w niedostępnej dla obywateli NRD, a dostępnej po uzyskaniu odpowiedniej zgody dla naukowców z innych państw bloku wschodniego – Narodowej Bibliotece Uniwersytetu w Lipsku.

Prestiz: Praca naukowa polega m.in. na wymianie informacji pomiędzy naukowcami, a stosunki polsko-niemieckie lat 70. ub. wieku były zamrożone. Jak poradził sobie Pan z tą sytuacją?

Zbigniew Maciąg: Chyba jako tako, bo doktoratu broniłem z systemu partyjnego Republiki Federalnej Niemiec. Jednak aby napisać taką pracę i tego dokonać, spędziłem trochę czasu w NRD, poszukując do niej odpowiednich materiałów, doskonalać przy okazji swój niemiecki, który, jak się okazało, był niezwykle przydatny w dalszym rozwoju współpracy z naukowcami niemieckimi. Uniwersytet Jagielloński miał podpisaną umowę o wymianie naukowców z Uniwersytetem w Jenie. Pojechałem tam z referatem, a profesor G. Riege, który był moim partnerem, pomógł mi w skomplikowanych staraniach, jako Polakowi, o dostęp do biblioteki w Lipsku. Znalazłem zatem wreszcie dostęp do zbiorów, o które mi chodziło. System ernerdowski prawa państwowego daleko odbiegał wtedy od polskiego. W Polsce profesorowie W. Zakrzewski, M. Sobolewski, K. Opalek tworzyli wówczas zręby politologii na wzór zachodni, co w porównaniu z innymi ośrodkami myśli naukowej w bloku tzw. radzieckim było ogromnym postępowaniem w rozwoju tej dyscypliny naukowej. Miałem to szczęście, że pracowałem pod kierunkiem prof. Sobolewskiego w katedrze, której kierownikiem był prof. Zakrzewski. Profesorowie z NRD w problematyce, którą ja się zajmowałem, nie mieli prawie żadnego rozeznania, nie mieliśmy też w badaniach naukowych punktów stycznych, a to dlatego, że nasze, polskie prace różniły się od prac niemieckich naukowców z NRD metodologią, terminologią i celami. W gruncie rzeczy byłem więc samodzielny i samotny w tych badaniach. Niemniej problematyka państwa i prawa, w niektórych zagadnieniach była podobna, więc można było jakąś współpracę prowadzić. Moje pierwsze wykłady w NRD, w Jenie i Lipsku skierowane były do studentów, później, niestety, już tylko do kadry naukowej i funkcjonariuszy

państwowych, a w kraju zwrócono mi uwagę, że treść i sposób moich wypowiedzi w NRD odbiegały od przyjętych socjalistycznych norm. Zapewne dlatego, że wykładałem problematykę porównawczą, wskazując na rozwiązania zachodnioniemieckie w uczelniach NRD, a może i dlatego, że wykładałem po niemiecku, używając terminologii fachowej znanej na Zachodzie, a niedostępnej naukowcom z NRD. Przekonałem się o tym później, kiedy prof. G. Zieger z Instytutu Prawa Publicznego Uniwersytetu w Getyndze poprosił mnie o tłumaczenie tekstów energetycznych z zastosowaniem zachodnioniemieckiej terminologii. Był to paradoks niespotykany w nauce, by Polak tłumaczył teksty z języka niemieckiego na niemiecki. Były to incydentalne sytuacje, ale w nauce liczy się dobry przekaz. Takie to były czasy, naukowcy z RFN nie rozumieli naukowego języka NRD, a na zburzenie muru berlińskiego trzeba było jeszcze poczekać.

Prestiż: Rzucony na głęboką wodę jako młody asystent, bez znajomości niemieckiego został Pan po latach nomen omen specjalistą nie-miecznawcą i gros prac Pana Profesora dotyczy tej właśnie problematyki. Niemniej na tej drodze czekało na Pana co najmniej kilka niespodzianek.

Zbigniew Maciąg: Dzięki pierwszym kontaktom z naukowcami niemieckimi mogłem tą problematyką zajmować się bardziej gruntownie w NRD, a później w RFN i następnie rozwijać ją w Polsce. Do napisania pracy doktorskiej w dużym stopniu korzystałem z książek ściąganych przez Bibliotekę Jagiellońską z Narodowej Biblioteki w Lipsku i Narodowej Biblioteki we Frankfurcie nad Menem. Warto przy omawianiu wątku mojej pracy doktorskiej dodać, że podobną tematyką zajmował się w Polsce prof. L. Janicki w instytucie w Poznaniu, w związku z czym moja praca nie mogła „zachodzić” na jego pracę. Dlatego też ostateczny temat brzmiał: „System partyjny Republiki Federalnej Niemiec – zasady organizacji partii i ich działanie w parlamencie”, za którą Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki przyznało mi nagrodę. Ze względu na wysoce pozytywne recenzje opublikować ją zamierzało Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Książkowe wydanie pracy doktorskiej na taki temat nie było jednak łatwym zadaniem. Pomimo pozytywnych recenzji Wydział Ideologiczny KC PZPR wezwał mnie na rozmowę, w której zaproponowano dostosowanie treści książki do partyjnych wymogów, tj. napisanie w niej szeroko o programie SPD i partii komunistycznej, a usunięcie całej części programowej dotyczącej partii FDP, CDU i CSU, gdyż jak wtedy twierdzono, zadaniem polskiej nauki nie jest

upowszechnianie burżuazyjnej ideologii i poglądów, i to za polskie pieniądze. Taki był warunek do spełnienia, by praca mogła być wydana. W końcu książka została wydana przez PWN po usunięciu przeze mnie całej części poświęconej prezentacji programowej wszystkich partii politycznych. Ta część jednak po odpowiedniej aktualizacji i dokonanych skrótach opublikowana została w „Przeglądzie Zachodnim” kilka lat później, co na ówczesne czasy było sukcesem, o który warto było powalczyć. Fakt ten został zauważony przez naukowców z RFN i zostałem przez prof. K. von Beyme z Uniwersytetu w Heidelbergu, autora m.in. potężnej pracy o systemie politycznym Niemiec, zachęcony do starania się o stypendium Fundacji im. Aleksandra von Humboldta. Dzięki poparciu profesora Ch. Linka z Uniwersytetu w Getyndze oraz profesora H.A. Jacobsena z Uniwersytetu w Bonn otrzymałem je. W ten sposób mogłem kontynuować swe badania niemcoznawcze. Wiosną 1980 r. wyjechałem do RFN, gdzie przebywałem też w okresie obowiązywania stanu wojennego w Polsce. Prowadziłem tam wykłady, seminaria, występowałem publicznie, gdy w kraju coraz aktywniej dawała znać o sobie „Solidarność”. Mieszkalem w Getyndze i Bonn i praktycznie byłem w tym czasie jedynym Polakiem konstytucjonalistą, który wzbudzał zainteresowanie swoją działalnością. Moje wypowiedzi o wprowadzeniu stanu wojennego jako wydarzenia sprzecznego z polską konstytucją znalazły oddźwięk w mediach niemieckich, co oczywiście implikowało kłopoty z powrotem do Polski. W RFN proponowano mi pobyt i pracę na bardzo korzystnych warunkach, jednakże uważałem, że moja teoretyczna znajomość problematyki niemieckiej, zgłębiona praktycznym doświadczeniem z okresu pobytu przyda się w Polsce, powiem więcej, sądziłem, że będzie dla Polski bardzo ważna. W 1982 r. wróciłem do kraju, z materiałami naukowymi z pierwszej ręki, choć nie obyło się w tej sprawie bez komplikacji. Otóż cały mój naukowy bagaż, kserokopie dokumentów, tekstów prawniczych, orzecznictwa, kserokopie rozmaitych artykułów naukowych, niemieckie książki, nie mogły być przewiezione przez enerdowską granicę, bo byłyby skonfiskowane, toteż do kraju przedostawałem się z tym cennym „towarem” przez Szwajcarię, Austrię i Czechosłowację. Na polskiej granicy, niestety, zabrano mi w całości ten materiał, ale na szczęście wskutek interwencji ministerstwa w końcu zwrócono. Po powrocie „dopadły” mnie w latach 80. obciążenia dydaktyczne, prowadziłem seminaria z udziałem studentów niemieckich z różnych uczelni, najczęściej z uniwersytetu w Bochum. Publikowałem też w Niemczech w zakresie prawa porównawczego i te zagadnienia w owym czasie były przedmiotem moich wykładów w niemieckich uni-

wersytetach. W latach 90. zostałem stypendystą Fundacji Hannsa-Seidla z Monachium.

Prestiż: W tej części Pańskiej wypowiedzi zwróciliśmy uwagę na niektóre naukowe aspekty pracy, ale pobyty w Niemczech owocowały bezpośrednim przyglądaniem się polityce niemieckiej, tak wewnętrznej, jak i zagranicznej.

Zbigniew Maciąg: Rzeczywiście, jako jedyny przedstawiciel Polski uczestniczyłem w międzynarodowej grupie obserwatorów przebiegu wyborów do Bundestagu w 1987 i 1990 r. Na zaproszenie rządu RFN odbyłem np. w 1989 r. podróż studyjną po kraju, gdzie miałem okazję prowadzić rozmowy i dyskutować z reprezentantami świata polityki i gospodarki. Bywało, jeszcze z początkiem lat 80., że ze znaczącymi politykami, zarówno z CDU jak i SPD, spotykałem się prawie codziennie. Przyjęty zostałem na audiencji przez Helmuta Kohla. Spotkałem się również z Franzem Josefem Straussem. Z osobistym sekretarzem H. Kohla prof. dr. Wolfgangiem Bergsdorfem dzieliłem w pracy wspólny pokój w Uniwersytecie w Bonn. Znałem H.A. Jacobsena, szefa doradców ministra H.D. Genschera i sporo wpływowych osobistości z politycznej sceny Niemiec. Chciałbym jednak podkreślić, że cele badawcze, jakie mi zostały postawione do wykonania przez Kierownictwo Katedry i dyrektora Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, były nieco inne od tych, na których mi zależało w dalszym rozwoju naukowym. Proponowano temat bardziej politologiczny z problematyki grup interesów w RFN i ich wpływu na realną politykę. Mnie wtedy interesowała rozprawa habilitacyjna na inny temat. W efekcie napisałem książkę pt. „Kształtowanie zasad państwa demokratycznego, prawnego i socjalnego w Niemczech (do 1949 roku)”, odbiegającą po części od pierwotnego tematu, a to dlatego, że ten zbiegał się z pracą R. Radwańskiego z Instytutu Śląskiego z Opola. Zmusiło to mnie do zwrócenia uwagi w swej rozprawie na historię Niemiec od XVIII w. do 1949 r., włącznie z utworzeniem RFN, ale pominięciem III Rzeszy.

Prestiż: Co skłoniło Pana do odejścia z Uniwersytetu Jagiellońskiego? Był Pan w profesorskim gronie cenionym naukowcem o niekwestionowanym autorytecie, unikatowym znawcą problematyki niemieckiej na gruncie prawa i politologii.

Zbigniew Maciąg: W Uniwersytecie zajmowałem się nauką i dydaktyką przez kilkadziesiąt lat. Przez cały ten czas nurtowała mnie myśl, co zrobić, by polska młodzież mogła się kształcić na poziomie wyższym

w szerszym zakresie, niż w owym czasie było to możliwe. Przebywając za granicą, miałem okazję poznać struktury szkół wyższych, uznałem więc, że nadszedł właściwy czas do działania. A że przez lata uczestniczyłem w rozmaitych sympozjach, kolegiach, brałem udział w pracach przy tworzeniu projektów, także rządowych, których celem było przekształcać szkolnictwo wyższe w zgodzie z nowymi trendami i znałem odpowiednich, kompetentnych ludzi, podobnie myślących o akademickich realiach – zdecydowałem się na znamieny w skutkach ruch, nie tylko zresztą dla mnie. Byłem przekonany, że mogę mieć pewien wpływ na rozwiązania ustawowe.

Prestiz: Dziś jest Pan Profesor uznawany za prekursora wyższego szkolnictwa niepublicznego w Polsce. Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, o której pisaliśmy w naszym czasopiśmie, jest jedną z najlepszych wyższych szkół w kraju, ale droga do takiego sukcesu nie była chyba łatwa.

Zbigniew Maciąg: Tworzenie tego rodzaju szkolnictwa wymagało ogromnej odwagi i było wysoce ryzykowne. Nazywając sprawy po imieniu, władze uczelni publicznych traktowały, zresztą tak jest i obecnie, uczelnie niepubliczne jako konkurencję. Są to błędne oceny, bo o konkurencji moglibyśmy mówić, gdyby uczelnie publiczne były w stanie zaspokoić istniejące potrzeby w zakresie kształcenia, a nie zaspokajają, o czym świadczą fakty, a uczelnie niepubliczne finansowane byłyby również z budżetu państwa. Uczelnie państwowe były swego rodzaju monopolistami dyktującymi warunki. Tworzenie uczelni niepublicznych, do 2005 r. nazywanych niepaństwowymi, otwierało nowe perspektywy i szansę dla nauki, kształcenia i wykształcenia polskiej młodzieży. W środowisku krakowskim, od samego początku, zwłaszcza w Uniwersytecie Jagiellońskim, działalność na rzecz wyższego szkolnictwa niepublicznego była bezpardonowo zwalczana. To zjawisko przejawiało się przede wszystkim wtedy, kiedy nowo powstała, zgodnie z ministerialnymi wymogami Krakowska Szkoła Wyższa im. Frycza Andrzeja Modrzewskiego, której byłem współzałożycielem, zaczęła uruchamiać poszczególne kierunki studiów. Doszło do tego, że w 2003 r. po wcześniejszej nieudanej próbie uchwalenia prawnej uchwały Senatu UJ o zakazie dodatkowego zatrudnienia w uczelniach niepublicznych, Senat UJ ustanowił jednak uchwałę o etycznej wymowie, zakazującą tego rodzaju zatrudnienia bez zgody rektora. W tej sytuacji, a byłem wtedy rektorem u „Frycza”, zrezygnowałem z pracy w UJ. Tak więc od 2003 r. rozpocząłem nową ścieżkę, po której kroczę po dziś dzień. Nie jestem już co

prawda rektorem tej uczelni, ale jako jej współzałożyciel odpowiadam za dalszy rozwój.

Prestiż: Szkoła się rozwija i jest blisko przekształcenia w krakowski uniwersytet profilowany. Nie trzeba dodawać, że uniwersytet to marka, która przyciąga wybitnych naukowców i przyszłych studentów. Czy na tej drodze nie pojawia się, Panie Profesorze, tęsknota za Uniwersytetem Jagiellońskim, o którym marzył Pan w młodości?

Zbigniew Maciąg: Przez 35 lat byłem związany z tą uczelnią i tam biło moje serce. Dzisiaj po 12 latach pracy w uczelni niepublicznej chciałbym nadać jej status uniwersytecki z oczywistych powodów. Szkoła dorosła do rangi uniwersytetu, ma też znaczące atuty. Uważam, że tworząc nowe kierunki na naszej uczelni, a przygotowuję wnioski do ministerstwa o dalsze uprawnienia, wypełniam wobec młodzieży zadanie, którego się podjąłem świadomie, z myślą o dramacie także tych młodych ludzi, którzy nie dostają się na wymarzone kierunki w uczelniach publicznych, także na UJ. A że poziom „Frycza” nie ustępuje najlepszym uczelniom publicznym i młodzież może studiować u nas pożądaną na rynku pracy kierunki, nie obawiam się żadnej konkurencji, po prostu robimy swoje. Ze swojej strony mogę tylko dodać, że wierny jestem powołaniu akademickiego nauczyciela, i choć 45 lat pracy mam już za sobą, czuję się tak, jak wtedy, kiedy jeszcze jako student marzyłem o asystenturze, bo praca z młodzieżą i dla młodzieży po prostu odmładza.

Prestiż: 45 lat minęło, były to lata obfite w wydarzenia polityczne w Polsce. Nie sądzi Pan, że Pańska kariera naukowa mogła się inaczej potoczyć, a może i w pewnym czasie zatrzymać?

Zbigniew Maciąg: Na szczęście tak się nie stało, choć przyznać muszę, że nie była to droga usłana różami. Od początku mojej pracy uczestniczyłem, poprzez rok 1976, 1980–1982, po okres po 1989 r. w znaczących wydarzeniach również dla warsztatu naukowego. Moja dzisiejsza pozycja kosztowała mnie wiele zdrowia, ale służenie młodzieży w Polsce było nakazem moralnym ogromnej wagi. Propozycje rozwijania kariery naukowej w Niemczech czy Austrii sprawiały mi oczywiście satysfakcję, ale mnie, chłopakowi z grodu nad Kamienną, na zawsze zaprzyjaźnionemu z Krakowem, nigdy nie przyszło do głowy, by pracować na stałe poza Polską.

Prestiz: Jest Pan niemcoznawcą, Pańska wiedza w tej materii była i jest nie do przecenienia.

Zbigniew Maciąg: Podczas pobytów w Niemczech poznałem znakomite osobistości, przede wszystkim ze środowiska naukowego, ale i polityków. Moim zadaniem było przecierać szlaki w kwestiach nieznanych dla Niemców. Dla przykładu powiem, że o aresztowaniu polskich profesorów z UJ przez Niemców w 1939 r. nikt nie wiedział. Wiedza o pewnych wydarzeniach z okresu II wojny światowej, o zbrodniach niemieckich w Polsce, wśród naukowców, polityków i młodzieży była znikoma, wręcz nieznaną. Kręgi te dowiadywały się o tych sprawach ode mnie po raz pierwszy. Oczywiście nie było to moje pierwszoplanowe zadanie, bo byłem naukowcem, ale ponieważ miałem stosunkowo bliskie kontakty z kierownictwem CDU, udało mi się wprowadzić pewne informacje na ten temat nawet do przemówień Helmuta Kohla. Niemal przy każdym swoim publicznym wystąpieniu w Niemczech wprowadzałem jakiś wątek informujący o haniebnej, zbrodniczej działalności Niemców w Polsce w czasie II wojny światowej. Mówię o tym także i dzisiaj, podkreślając znaczenie właściwego używania określeń dotyczących zbrodni niemieckich, a nie tylko hitlerowskich czy nazistowskich. Wszelkie eufemizmy w tej kwestii powinny na zawsze zniknąć ze słownika, zwłaszcza że niektóre światowe media Polakom przypisują niemieckie obozy koncentracyjne. Dla polskich ministerstw wykonywałem ekspertyzy dotyczące relacji polsko-niemieckich i myślę, że jest to mój mały wkład w prawidłowy rozwój tych stosunków. Sobie przypisuję nieskromnie przepowiednię, którą wygłosiłem podczas jednego z wykładów w Berlinie Zachodnim. A powiedziałem wtedy, w 1989 r., że jeżeli dojdzie do przemian ustrojowych w Polsce i „Solidarność” ostatecznie zwycięży, to konsekwencją takiego stanu rzeczy będzie zjednoczenie Niemiec. Ale czy dziś ktoś w wolnej i demokratycznej Polsce naprawdę liczy się z opiniami fachowców? Oto jest pytanie!

Rozmawiał Ivo Graff

„Prestiz” 2013, nr 1

ZESTAWIENIE ZAWARTOŚCI MONOGRAFII *PAŃSTWO DEMOKRATYCZNE, PRAWNE I SOCJALNE*

Podwójny jubileusz profesora Zbigniewa Maciąga uświetnia edycja czterotomowej monografii *Państwo demokratyczne, prawne i socjalne*, na którą składają się:

Tom 1: „Studia konstytucyjne” (redakcja naukowa Marian Grzybowski, Piotr Tuleja), zawierające prace:

Magdalena Balczyk, *Zasada państwa prawnego jako ograniczenie przenoszenia uprawnień władczych Republiki Federalnej Niemiec w ramach integracji europejskiej*;

Bogusław Banaszak, *Kontrowersje wokół zgodnego z Konstytucją RP trybu ratyfikacji tzw. Paktu fiskalnego*;

Marek Bankowicz, *Parlamenty w systemach konstytucyjnych wybranych państw Europy Środkowej*;

Krzysztof W. Baran, *Ochrona stosunku pracy posłów i senatorów w systemie ustawodawstwa polskiego*;

Jan Barcz, *W sprawie niektórych przesłanek stosowania art. 90 Konstytucji RP w świetle procedury ratyfikacji Traktatu o unii fiskalnej*;

Wolfgang Bergsdorf, *Der Weg zur deutschen Einheit*;

Tadeusz Biernat, *Pole dyskursu legislacyjnego w demokratycznym państwie prawa. Kilka uwag na temat standardów poprawnej legislacji*;

Stanisław Bożyk, *Ustawa Zasadnicza RFN i jej nowelizacje po zjednoczeniu Niemiec w 1990 r.*;

Witold Brodziński, *Kształtowanie nowego ładu państwowego na Węgrzech – rewolucja narodowo-konserwatywna? (uwagi krytyczne)*;

Krzysztof Comlak, *Regulacja stanów nadzwyczajnych w niemieckiej Ustawie Zasadniczej z 1949 r. oraz w polskiej Konstytucji z 1997 r.*;

Piotr Czarny, *Przewlekłość postępowania przed sądem konstytucyjnym (wybrane problemy)*;

Marcin Dąbrowski, *Zasada podległości sędziów Konstytucji oraz ustawom a procesowe instytucje związania sądu cywilnego orzeczeniami innych sądów*;

Krzysztof Eckhardt, *Problem regulacji zakresu podmiotowego odpowiedzialności konstytucyjnej – uwagi porządkujące*;

Leszek Garlicki, *Reforma Europejskiego Trybunału Praw Człowieka – stan aktualny i perspektywy*;

Sabina Grabowska, *Odpowiedzialność konstytucyjna prezydenta – przypadek albański*;

Rolf Grawert, *Fundamente der Verfassung*;

Marcin Gubała, Marcin Mazuryk, *O centrum i peryferiach systemu źródeł prawa w Konstytucji RP*;

Adam Jamróz, *O koncepcji państwa prawnego w doktrynie francuskiej*;

Lech Jamróz, *Rozumienie ostateczności orzeczenia w postępowaniu karnym w sprawach skarg konstytucyjnych w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego*;

Cezary Kosikowski, *Normatywne formy reakcji Unii Europejskiej na światowy kryzys finansowy*;

Maria Kruk, *O sposobie powoływania sędziów Trybunału Konstytucyjnego*;

Harald G. Kundoch, *Das Verhältnis zwischen Wählern und Gewählten – Eine Zeitreise durch die europäische Parlamentsgeschichte*;

Jerzy Malec, *O rządach prawa w dawnej Polsce*;

Jacek Mazur, *Współpraca Najwyższej Izby Kontroli z Sejmem*;

Jerzy Pardus, Borys Pardus, *Judykatura o odpowiedzialności cywilnej „czwartej władzy”*;

Ryszard Piotrowski, *Demokracja i tajemnice. O znaczeniu konstytucyjnych granic niejawnych działań władz publicznych*;

Bogusław Przywora, *Generalny Inspektor Danych Osobowych w Polsce – stan obecny i postulaty de lege ferend*;

Paweł Sarnecki, *Rada Prawnicza II Rzeczypospolitej*;

Klaus Stern, *Die Bindungswirkung und der Anwendungsbereich der Grundrechte der Grundrechte-Charta der Europäischen Union*;

Andrzej Szmyt, *W sprawie uchwał wydawanych na podstawie Zasad Etyki Poselskiej*;

Allan F. Tatham, *National identity and EEA law: The next constitutional step for the EFTA Court?*;

Tomasz Wiecech, *Krytyka judicial review we współczesnej amerykańskiej literaturze prawnohistorycznej*;

Waldemar J. Wołpiuk, *Kultura prawna – wartości jurydyczne i społeczne*;

Jacek Zaleśny, *Przesłuchania parlamentarne jako forma kontroli Dumy Państwowej nad rządem Federacji Rosyjskiej*;

Halina Zięba-Załużka, *Związki Najwyższej Izby Kontroli z parlamentem (w świetle ustawy o NIK z 23 grudnia 1994 r.)*.

Tom 2: „Studia historyczno-prawne i porównawczo-ustrojowe” (redakcja naukowa Marian Grzybowski, Bogumił Naleziński), zawierające prace:

Elżbieta Adamczyk, *Samorządny Kraków na drodze do unowocześnienia gospodarki w dobie autonomii galicyjskiej*;

Ryszard Balicki, Artur Ławniczak, *Instytucjonalne aspekty PRL jako kolejnego wcielenia państwowości polskiej*;

Kazimierz Bandarzewski, *Samorząd terytorialny we współczesnych konstytucjach Polski i Litwy*;

Andrzej Bisztyga, *Konstytucyjna regulacja wolności i praw jednostki w Kazachstanie i jej determinanty*;

Andrzej Buczek, *Realizacja konstytucyjnej zasady równości w odniesieniu do zabezpieczenia społecznego w III RP – refleksje sceptyczne*;

Jo Carby-Hall, *The 1960 Constitution of Cyprus and its Aftermath*;

Ryszard Chruściak, *Rzeczpospolita Polska jako państwo społecznej gospodarki rynkowej – z prac nad art. 20 Konstytucji RP z 1997 r.*;

Jovana Đuričić, *Legal preconditions for the development of public-private partnership at the local level in Serbia*;

Janusz Fałowski, *Z działalności Konsulatu Generalnego II RP w Kiszyńowie w latach 20. XX w.*;

Monika Florczak-Wątor, *O „minimum” wyznaczanym przez istotę prawa do zabezpieczenia społecznego w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego*;

Agnieszka Gajda, *Wpływ konwencji o prawach osób niepełnosprawnych na wykładnię konstytucyjnego zakazu dyskryminacji*;

Monika Giżyńska, *Przymus wyborczy – panaceum na niską frekwencję?*;

Radosław Grabowski, *Zróżnicowanie w zakresie promulgacji aktu o zmianie konstytucji w państwach europejskich*;

Marta Grzybowska, *Rola i miejsce polskich samorządów terytorialnych w systemie ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego*;

Andrzej Jaeschke, *Ze studiów nad historią angielskich instytucji i mechanizmów działania władzy lokalnej*;

Marian Kallas, *Kontrasygnata w polskich projektach konstytucyjnych z lat 1989–1991*;

Michał Kobylarz, *Organy samorządu zawodowego jako podmioty zobowiązane do udzielania informacji publicznej*;

- Grzegorz Kryszewski, *Status prawnoustrojowy króla Malezji*;
Bartłomiej Kucia, Piotr Mikuli, *Partycypacja obywateli w inżynierii konstytucyjnej: casus Islandii*;
Andrzej Kulig, *Uwagi o niektórych wyzwaniach dla funkcji kontrolnej legislacji w systemach parlamentarnych państw europejskich*;
Izabela Lewandowska-Malec, *Status posła według Andrzeja Frycza Modrzewskiego*;
Iwona Małajny, *Instytucja impoundments w amerykańskiej praktyce konstytucyjnej*;
Ryszard M. Małajny, *Pojęcie i zakres władzy Sądu Najwyższego USA*;
Witold Misiuda-Rewera, *Tradycje obywatelstwa. Regiony i mniejszości językowe we Włoszech*;
Anna Rębowska, *Ład przestrzenny a samorządność*;
Anna Rytel-Warzocho, *Bezpośredni udział obywateli w życiu publicznym Bułgarii*;
Dian Schefold, *Menschenwürde als soziales Grundrecht?*;
Herbert Schambeck, *Die Gebote des Rechtsstaates und die Aufgaben des Sozialstaates – ein Beitrag aus österreichischer Sicht*;
Andrzej Marian Świątkowski, *Dialog społeczny w Unii Europejskiej*;
Wacław Uruszczyk, *Zasady ustrojowe w Konstytucji 3 maja 1791 r.*;
Danuta Wanek, *Urząd naczelnika w polskiej tradycji historycznej jako symbol przywództwa państwowego i narodowego*;
Manfred Weiss, *Genesis und Bedeutung der sozialen Grundrechte in der EU*;
Marcin Michał Wiszowaty, *Punkty za pochodzenie, czyli od tytułów szlacheckich do preferencji w przyjmowaniu na wyższe uczelnie. Klauzula szlachecka Konstytucji USA w teorii i praktyce*.

Tom 3: „Studia prawne” (redakcja naukowa Marian Grzybowski), zawierające prace:

- Iga Bałos, *Prawo właściwe do oceny zdolności arbitrażowej sporu w międzynarodowym arbitrażu handlowym*;
Katarzyna Banasik, *Państwo prawne a przedłużanie terminów przedawnienia karalności*;
Bogusława Bednarczyk, *Human Rights Protection in Europe after the Lisbon Treaty*;
Jakub Biernat, *Rozporządzenie przez spadkobiercę udziałem w przedmiocie należącym do spadku de lege ferenda*;
Agnieszka Cyrul-Kubiak, *Prawa konsumenta w umowach o dostarczanie treści cyfrowych w świetle dyrektywy 2011/83/EU*;

Irena Czaja-Hliniak, *Konstytucyjne podstawy banku centralnego w Polsce*;
Jacek Falski, *The evolution of the systemic principle of secularism in France and Turkey, and legal responses of these states to threats posed by religious symbols in the ECHR's assessment*;

Piotr Feczko, *Organ w doktrynach prawa cywilnego i administracyjnego*;
Anna Ibek, *Prawo a „kryminalistyka”*;

Paweł Klimek, *Opodatkowanie dochodów a standardy konstytucyjne w międzywojniu*;

Marek Klink, *Konstytucyjne przesłanki modyfikacji kwalitatywnych i kwantytatywnych elementów konstrukcji podatku*;

Hanna Knysiak-Molczyk, *Skutki naruszenia zasady udzielania informacji w postępowaniu administracyjnym i sądownoadministracyjnym*;

Konrad Kohutek, *Rynek właściwy a transakcje handlu elektronicznego: ocena z perspektywy prawa antymonopolowego*;

Apoloniusz Kostecki, *Z zagadnień podmiotowości prawnofinansowej*;

Grzegorz Kościelniak, Bogumił Naleziński, *Pojęcie organu administracji publicznej w świetle art. 79 ust. 1 Konstytucji RP – uwagi na tle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego*;

Wiesław Kozub-Ciembroniewicz, *Doktryny państwa i prawa jako przedmiot dydaktyki akademickiej a model edukacji prawniczej*;

Józef Krzywdą, *Potrzeba czy konieczność istnienia i stosowania zasady autonomii i niezależności we wzajemnych relacjach państwa i Kościoła*;

Paweł A. Leszczyński, *Sądownictwo angielskie wobec nowych ruchów religijnych – wybór orzecznictwa*;

Marek J. Lubelski, *Idea kary słusznej w świetle konstytucji i kodeksu karnego z 1997 r.*;

Małgorzata Malczyk, *Powaga rzeczy osądzonej (res iudicata) postanowień co do istoty sprawy – zagadnienia wybrane*;

Tomasz Milej, *Wolność sumienia a prawo własności – uwagi na tle wyroku ETPCz Herrmann przeciwko Niemcom z 26 czerwca 2012 r.*;

Jerzy Nowakowski, *Kredyt bankowy – instrument finansowy niezbędny dla gospodarki*;

Renata Pawlik, *Konstytucyjne podstawy i zakres prawa karania – zagadnienia wybrane z perspektywy odpowiedzialności za przestępstwo i wykroczenie*;

Ewa Plebanek, Marek Bielski, *Granice zakazu reformationis in peius w świetle zasad konstytucyjnych*;

Jerzy Serwacki, *Tajemnica skarbową*;

Krzysztof Skotnicki, Aldona Domańska, *Przeznaczanie przez podatnika części należnego podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz partii politycznej*;

Christian Starck, *Faith and Rational Law. Legal reflections on the Encyclical Fides et Ratio of Pope John Paul II*;

Adam Strzelec, *Zgodność z konstytucją środka zabezpieczającego w postaci postępowania ze sprawcami przestępstw seksualnych popełnionych w związku z zaburzonymi preferencjami seksualnymi (art. 95a k.k.)*;

Andrzej Sylwestrzak, *Arystotelesowski monarcha i Akwinaty „monarcha chrześcijański”*;

Jacek Zygmunt Szwaja, *Organizowanie rodzinnej pieczy zastępczej jako proces administrowania (uwagi w związku z art. 72 ust. 2 Konstytucji RP)*;

Jan Wiktor Tkaczyński, *Eine staatsrechtliche Erfolgsgeschichte: der polnische Oberste Verwaltungsgerichtshof*;

Tadeusz Wawak, *Profil praktyczny kształcenia w projektach zmiany ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (z 2013 r.)*;

Jan Widacki, *Straż miejska – jej miejsce w systemie ochrony porządku i bezpieczeństwa wedle założeń reformy państwa z 1990 r.*;

Stanisław Witkowski, *Zdolność spółek prawa handlowego z udziałem Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego do wniesienia skargi konstytucyjnej*;

Zbigniew Witkowski, Agnieszka Bień-Kacała, *Równowaga budżetowa jako wartość konstytucyjna versus ochrona praw jednostki?*;

Mariusz Załucki, *Wpływ orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego na prawo spadkowe*.

Tom 4: „Studia społeczne, polityczne i ekonomiczne” (redakcja naukowa Marian Grzybowski), zawierające prace:

Udo Arnold, *Der Deutsche Orden in Wissenschaft und Öffentlichkeit in Polen und Deutschland heute*;

Ian Barnes, Cristina Cherino, *Circular Migration and New Modes of Governance: So What Are the Consequences?*;

Pamela M. Barnes, *The European Commission’s Contribution to the Evolving Discourse on Nuclear Energy in the European Union*;

Andrzej Bednarz, *Czy demokratyczny kapitalizm to już przeszłość?*;

Marian Bębenek, *O niektórych determinantach stylu rządzenia państwem*;

Mieczysław Bieniek, *Bezpieczeństwo międzynarodowe*;

Katarzyna Brataniec, *Demokracja w państwach Bliskiego Wschodu a islamskie dziedzictwo na przykładzie Egiptu, Maroka i Arabii Saudyjskiej*;

Andrzej Chodyński, *Legitymizacja działań przedsiębiorstwa odpowiedzialnego społecznie*;

Małgorzata Czermińska, *Wspólna polityka celna Unii Europejskiej – środki ochrony ekonomicznej jednolitego rynku przed przywozem towarów z krajów trzecich*;

Erhard Cziomer, *Polityczne aspekty budowy demokratycznych podstaw socjalnego państwa prawa w zachodnich strefach okupacyjnych Niemiec 1945–1949*;

David J. Drewry, *North to the Orient: The Northern Sea Route and Climate Change*;

Józef Filipek, *Ontologiczne źródło porządku prawnego*;

Danijela Glušac, *The Right to a Healthy Environment in the Catalogue of Constitutional Rights*;

Marian Grzybowski, „*Ekonomia negocjacyjna*” i „*społeczeństwo dobrobytu*” w programach szwedzkiej partii socjaldemokratycznej okresu jej dominacji (1932–1976);

Ladislav Hofreiter, *The Asymmetry of Security in Contemporary World*;

Marian Huczek, *Rola organizacji pozarządowych w rozwoju gospodarczym regionu*;

Jerzy Jaskiernia, *Adhémara Esmeina teoria formy państwa a współczesna percepcja państwa złożonego*;

Janusz Karp, *Zasada społecznej gospodarki rynkowej pomiędzy totalitaryzmem a neoklasycznym kapitalizmem*;

Stanisław Kaźmierczyk, *Z rozważań nad rozumieniem tożsamości prawa*;

Stanisław Kilian, *Atrofia funkcji artykulacyjnej partii politycznych a rozwój społecznych ruchów awangardowych*;

Barbara Krauz-Mozer, *Zaproszenie do metodologii refleksyjnej*;

Bojan Krstić, Zbigniew Paszek, *Statistical Monitoring of Economic Processes*;

Hieronim Kubiak, *Requiem dla partii politycznych?*;

Jerzy Kuciński, *Demokracja bezpośrednia w projektach konstytucji RP ogłoszonych w XXI wieku*;

Jolanta Kurkiewicz, *Relacje między generacjami w kontekście demograficznego starzenia się w Polsce*;

Marcin Lasoń, *Stanowisko opinii publicznej wobec udziału Polski w międzynarodowych operacjach wojskowych w XXI w. na przykładzie Afganistanu i Iraku*;

Ryszard Lelito, *Kierowanie i dowodzenie siłami zbrojnymi w państwie demokratycznym*;

Małgorzata Leśniak, *Romowie w Polsce: między integracją a marginalizacją*;

Elżbieta Majchrowska, *Rola Chin w handlu międzynarodowym w świetle członkostwa w WTO*;

Oleksandr Merezhko, *Идея правового государства в русской юридической газете «Право»*;

Tadeusz Michalczyk, *Globalizacja a nierówności społeczne*;

Beata Molo, *Wpływ ruchu antyatomowego na politykę energetyczną w Niemczech – wybrane aspekty*;

Barbara Ostrowska, *Wybrane zagadnienia dotyczące międzynarodowej polityki turystycznej*;

Anna Paterek, *W poszukiwaniu nowych rozwiązań – niemiecka polityka rozwojowa w obliczu wyzwań XXI w.*;

Marcin Pieniążek, *Filozoficzno-prawne implikacje pojęcia sprawiedliwych instytucji w rozumieniu Paula Ricoeura*;

Eugeniusz M. Pluciński, *Bezpieczeństwo ekonomiczne państwa w gospodarce otwartej a wyzwania dla Polski. Wybrane aspekty*;

Stefan Poździoch, *Europejski model społeczeństwa i gospodarka rynkowa jako wyzwania dla XXI wieku*;

Diane Ryland, *Advancing Animal Welfare: State, Society and Economy*;

Halina Smutek, *Etyczny wymiar decyzji kierowniczych*;

Dominika Sozańska, *Rozumienie sprawiedliwości w programach koalicji i opozycji*;

Stanisław L. Stadniczeńko, *Wspólnota obywatelska – społeczeństwo obywatelskie bytem autonomicznym w demokratycznym państwie prawa*;

Bogumił Stęplewski, *Wybrane narzędzia prawne wykorzystywane w zarządzaniu bezpieczeństwem narodowym RP*;

Barbara Stoczewska, *Kwestia białoruska w opinii polskich stronnictw politycznych II Rzeczypospolitej*;

Ryszard Szewczyk, *O pewnych niekonsekwencjach modelu G. Debreu i ich skutkach*;

Bogdan Szlachta, *Św. Ambroży z Mediolanu (uwagi wstępne o doktrynie politycznej)*;

Jan Szmyd, *Człowiek w „ponowoczesności” – cywilizacyjne konteksty rozwoju, regresu i zagrożenia (Zarys zagadnienia)*;

Stanisław Szumpich, *Wybrane aspekty prawne w polityce społecznej*;

Piotr Ślęzak, *Bezpieczeństwo i higiena pracy na planie filmowym*;

Tomasz Węclawowicz, *Kary piekielne? – nie w Krakowie!*;

Tadeusz Włudyka, *„Koło fryburskie” i jego znaczenie dla współczesnych Niemiec*;

Monika Żabicka-Kłopotek, *Dziecko jako wartość konstytucyjna w demokratycznym i socjalnym państwie prawnym w świetle postanowień Konstytucji z 1997 r.*

SPIS TREŚCI

Słowo od Jego Magnificencji Rektora Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego	7
Listy gratulacyjne	9
Tabula Gratulatoria	37
Praca i staranność. 45 lat Profesora Zbigniewa A. Maciąga w służbie nauki i nauczania (<i>Marian Grzybowski</i>)	45
Laudatio (<i>Bogusław Banaszak</i>)	57
Dorobek akademicki profesora nadzw. dr. hab. Zbigniewa A. Maciąga	65
Wywiady udzielone przez prof. Zbigniewa Maciąga dla Magazynu „Prestiż”	
Wielkie dzieło dla pokoleń. Z prof. dr. hab. Zbigniewem Maciągiem – rektorem Krakowskiej Szkoły Wyższej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego rozmawia Beata Salamon-Satała („Prestiż” 2003, nr 2)	79
Prestiż i wiedza. Rozmowa z prof. nadzw. dr. hab. Zbigniewem Maciągiem, założycielem i b. rektorem Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego („Prestiż” 2010–2011, nr 4–1)	87
45 lat pracy naukowo-dydaktycznej. Prof. nadzw. dr. hab. Zbigniew Maciąg („Prestiż” 2013, nr 1)	99
Zestawienie zawartości monografii <i>Państwo demokratyczne, prawne i socjalne</i>	109

Rada Wydawnicza Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego:
Klemens Budzowski, Maria Kapiszewska, Zbigniew Maciąg, Jacek M. Majchrowski

Redaktor prowadzący: Halina Baszak-Jaroń przy współpracy Alicji Wargackiej

Projekt okładki: Igor Stanisławski

Zdjęcia portretowe Jubilata do tomu „Zbigniew Antoni Maciąg w służbie nauki
i nauczania” oraz do monografii „Państwo demokratyczne,
prawne i socjalne”: Maciej Banach

Wstępne prace redakcyjne: Oleg Aleksejczuk

Adiustacja: Margerita Krasnowolska

Korekta: zespół

ISBN 978-83-7571-299-5

Zdjęcia: ze zbiorów prywatnych Zbigniewa Maciąga i archiwum KAAFM

Copyright© by Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
Kraków 2014

Żadna część tej publikacji nie może być powielana ani magazynowana
w sposób umożliwiający ponowne wykorzystanie,
ani też rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie
za pomocą środków elektronicznych, mechanicznych, kopiujących,
nagrywających i innych, bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw autorskich

Na zlecenie:

Krakowskiej Akademii
im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
www.ka.edu.pl

Wydawca:

Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne sp. z o.o. – Oficyna Wydawnicza AFM,
Kraków 2014

Skład: Oleg Aleksejczuk

Druk i oprawa: Wydawnictwo Platan

Sprzedaż prowadzi:
Księgarnia U Frycza
Kampus Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
ul. Gustawa Herlinga-Grudzińskiego 1, 30-705 Kraków
tel./faks: (12) 252 45 93
e-mail: ksiegarnia@kte.pl

PROF. NADZW. DR. HAB. ZBIGNIEW A. MACIĄG

